

MAGYAR NÉP

KÉPES-HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 6 pengő, félévre 3 pengő

Egyes szám ára 15 fillér

Külföldre egész évre 10 pengő

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS.

Főmunkatárs: DR. SZÁSZ FERENC.

Laptulajdonos: MINERVA R.-T.

Megjelenik minden szombaton,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám.

Telefon: 18—87.

Se templom, se iskola...?

A napokban furcsa és lehangoló tartalmú levelezőlap került a kezünkbe. Nem az a fontos, hogy ki írta és kinek írta. Az a fontos, amit a lap tartalmazott. Nem kevesebbet tartalmazott ugyanis az a levelezőlap, mint azt, hogy akik írással foglalkoznak a tömegek számára, azok ne szüntelen csak a templommal és az iskolával foglalkozzanak, mert az olvasóknak ezekre a legkevesebb szüksége van (!!!), s mert az olvasók meg vannak győződve arról, hogy minden bajnak, rossznak csak az iskola a valódi oka. Azt is ki meri mondani ez a levelezőlap, hogy mióta a gazdálkodást könyvből tanulják, csak féltermést takarítanak be. Aki elemi iskolánál többet végez, az a munka számára meghalt, s hogy az iskola csak a nagy igényeket termeli, s az úrhatnámsságot.

Minden egyéb gondolatot megelőzve, már első pillanatban nyilvánvaló, hogy egyetlen állítás se felel meg az igazságnak és a valóságnak. Így aztán, gondolhatnák némelyek, foglalkozni sem érdemes az ilyen elírásokkal. Valóban nem volna érdemes, de mégis foglalkozni kell, mert ezekben az időkben ilyen gondolatokat forgatni jó magyar embernek nem lehet, papírra vetni pedig annál kevésbé szabad.

Mióta emberek élnek a földön, a templom, meg az iskola soha semmi bajnak nem volt az oka. Az volt inkább a baj, hogy az emberek igen tekintélyes része sem a templom, sem az iskola jelentőségét nem ismerte fel érdeme szerint. Nem akarta vagy nem tudta megérteni, hogy a templom a lélek nemesedését, az iskola pedig a szellem élesedését segíti elő. Keresztény magyar ember pedig a templomot és az iskolát meg nem tagadhatja, hacsak nem akar lélekben pogánnyá, értelemben állattá süllyedni. Őseinket a templom és az iskola emelte ki a pogányság sötétségéből, s tette részesévé a keresztény kultúra áldásainak. A tudatlanság egyik legnagyobb átka az emberiségnek. Az iskolázatlan, írástudatlan ember a szellemi korlátoltság igája alatt szenved. Az írástudatlan embernek nincs semmi kitekintése a nagyvilágba, nem tud kapcsola-

tokat tartani a körötte forgó eseményekkel, s nem tud véleményyt alkotni magának a legegyszerűbb dolgokról se.

Helyes lesz a fentieket gyakorlati példákkal is alátámasztani. Merné-e valaki józan ésszel állítani, hogy például iskolánélküli emberek kétszerannyi termést takarítanak be, mint az olyanok, akik a gazdálkodást „könyvből tanulják”? Lehet-e komolyan azt állítani, hogy az iskola csak úrhatnámsságra nevel, s csak a nagy igényeket termeli? Hát itt vannak a mi arany- és ezüstkalászos derék falusi gazdáink. Minek a jogán viselik ezt a szép és megtisztelő címet? Talán annak a jogán, hogy soha feléje se néztek az iskolának, vagy annyit se tudnak, mint amennyit az elemi iskola általában nyújtani tud? Ellenkezőleg! Az iskola-nyújtotta oktatások segítségével érték el azt, hogy nem féltermést produkálnak, hanem kétszer-háromszor annyit, mint az iskolától idegenkedő gazdák. Ki merné ezekre a derék gazdákra ráfogni, hogy úrhatnámkodnak, hogy kerülnek a munkát és elhanyagolják gazdálkodói teendőiket? Éppen ellenkezőleg cselekszenek. Az iskolázott gazda mind többre és többre igyekszik, mind többet és többet tanul, mert látja, hogy az iskola nincs kárára a gazdálkodásnak. Az iskolázott, tanult gazda okos és szerény, törekvő és bizakodó. Az úrhatnámkodók inkább azokból kerülnek ki, akik nem szeretik a munkát, mert nem értik meg a tudás hasznát és jelentőségét.

Úgy érezzük, hogy magyar nemzeti kultúrfeladatot teljesítünk, amikor ezekre a szempontokra az okos szó erejével, s a magyar testvéri lélek szeretetével nyomatékosan felhívjuk mindazok figyelmét, akik hasonlóképpen akarnak gondolkodni, mint a fentti lap írója. De meg vagyunk győződve arról is, hogy ilyenek nincsenek is, ha pedig egy-kettő akadna is, azt sem a belső meggyőződés vezeti, hanem valami téves és beteges gondolkodás, melynek talán tudtán és akaratán kívül áldozatul esett, de amelyet, ha jobb belátásra tér, gyorsan ki is seprűz a lelkekből. Abból a lélekből, mely minden rombolni akaró idegen behatás ellenére is csak keresztény és magyar akar maradni. Úgy legyen!

MAGYAR ÉLETÜNK KÉRDÉSEI

Még mindig a feketepiac

Valóságos keresztes hadjáratot indítottak a feketepiac ellen az illetékesek, akik megdöbbenve tapasztalják, hogy egyre nagyobb méreteket ölt a belső front nyugalmat veszélyeztető, az ország anyagi és erkölcsi egyensúlyát felborulással fenyegető üzérkedés. Európa többi országai már-már megvívták ezt a belső, tisztulási harcukat; a vidék termelő közönségét és a város fogyasztó rétegeit meggyőzték arról, hogy a feketepiac közvetve is, közvetlenül is mindenkinek egyéni érdekeit is veszélyezteti, azok közül pedig kivégeztek néhányat, akiket ezekről az igazságokról meggyőzni nem lehetett és akikben erősebben élt az önzés, mint a józan megértés készsége. Reméljük, hogy erre nálunk nem kell hogy sor kerüljön: a magyar nép — városi és falusi közönség egyaránt — még jókor megtorpan azon az úton, amelyre az alkalom és kecsegtető ajánlatok esábitották.

Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy amennyiben a feketepiac nem szűnnék meg magától, vagy nem szüntetné meg — ha kell, a kegyetlenségig megnőző szigorú rendszabályokkal — a kormány, az így fokozódó drágulás állandóan lemorzsolná az értékét a feketepiac üzerei által összeharásolt pénznek. Emlékezzünk vissza a kommun alatti hatalmas árakra. A sokezerkoronás árak senkire sem jártak előnnyel, pedig sokszor zsákszámba adták és kapták a bankot egészen kicsiny belső értékkel bíró holmikért. Ha pedig az állam — igen helyesen — nem hajlandó a bankoprést korlátlanul igénybe venni, akkor a széles

néprétegek jutnak annyira súlyos helyzetbe, nélkülözésekbe, hogy tőlük termelő munkát elvárni nem lehet, aminek következményei ismét csak az egész országra és minden egyesre kihatnának.

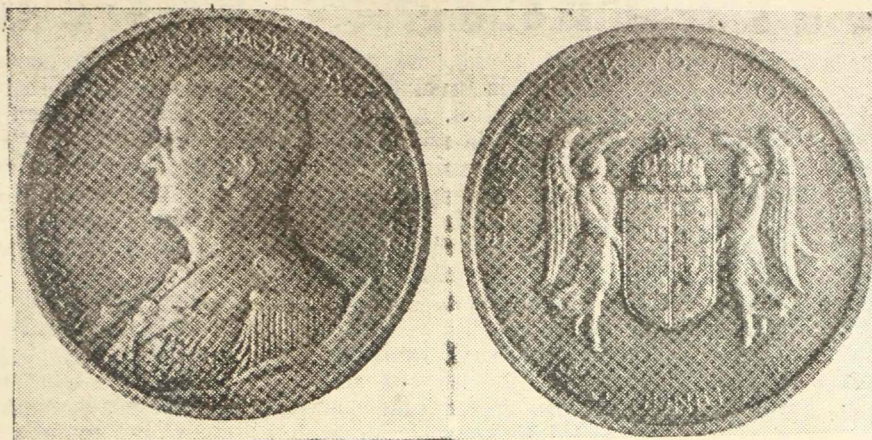
A probléma mindenesetre nagyon súlyos; a feketepiacért való felelősséget senki nem vállalja, sem a termelő, sem a kereskedő, sem a fogyasztó. De talán közelebb jutunk a megoldáshoz, ha az egyetlen bűnös keresése helyett belátjuk, hogy mind a három réteg körülbelül egyformán felelős. Felelős és hibás az a gazda, aki feleslegeit nem legális úton hozza forgalomba; az a kereskedő, vagy iparos, aki a megvásárolt mezőgazdasági terményt, vagy iparcikket illetékteleneknek, a megengedettnél magasabb áron adja el és végül az a fogyasztó, aki akár élelmiszerért, akár iparcikkért a maximális árnál többet fizet. A kormány által megállapított új árak és bérek mellett bizonyos lehet mindenki abban, hogy a terményéért, árujáért teljesértékű pengőt kap, ha azonban a most megteremtett egyensúlyt a feketepiac visszaélései felborítják, elkerülhetetlen az infláció, aminek velejárója a pengő elértéktelenedése és ismét a maga bőrén tapasztalhatja mindenki, hogy a biztos és állandó értékkel bíró kevés pénz többet ér, mint az állandóan esőkenő értékű bankóhalmaz. Az első világháború utáni éveknek ezt a tanulságát mindannyian a saját bőrünkön tapasztalhattuk, tehát igyekezzünk az elejét venni annak, hogy újabb gazdasági válság szakadjon a nyakunkba.

Üveggyár alakul a Székelyföldön a borvizek értékesítésének előmozdítására

A Háromszékmegyei Gazdasági Bizottság az elmúlt szombaton tartotta meg a havi tanácskozását. A tanácskozás legfontosabb pontját az erdélyi borvizek értékesítéséhez szükséges zöldpalack üveghuta alapításának kérdése képezte. A tanácskozáson Szent-Iványi Gábor felsőházi tag, a Háromszékmegyei Takarékpénztár elnöke, egyben a Háromszékmegyei Gazdasági Bizottság elnöke, elnökölt. Szent-Iványi Gábor előterjesztette egy napi 10 tonna üveget termelő modern üveggyár terveit, melyeket a fővárosban készítettek. Szent-Iványi Gábor előadta, hogy szüksége mutatkozik annak, hogy a borvízforrások középpontjában, Sepsibükszádon kell a gyárat felépíteni, amelynek tüzelő anyagát a közelben lévő köpeczi bányák szenének elgázosításából nyerik. Az üveggyár naponta 10.000 darab 1 literes zöld üveget fog gyártani a borvízforrások számára s mintegy 4.5 tonna zöldüveget a kereskedelem részére fognak feldolgozni. Így többek között demizsonokat és a kémiai ipar számára 25—50 liter ürtartalmú ballonokat fognak gyártani. A demizsonokat a székely háziiparosok fogják nyír- vagy fűzfaháncsal befonni, ami által igen sok székely család jut állandó keresethez. A gyár 3 építési fejezetben veszi fel üze-

mét. Az első kiépítésben az üzem teljesen kézi lesz, míg a második kiépítésben félautomatikus gépeket állítanak be, a harmadik kiépítésben az üzem teljesen automatikusan gépekkel fog zöld 1 literes borvizespalackokat, butéliasüvegeket és söröspalackokat gyártani. — A vállalat alaptőkéjét 1 millió pengőben határozták meg és pedig 2000 darab 500 pengő névértékű részvény kibocsátása útján. Az alaptőkéből a jelen voltak 350.000 pengőt azonnal lejegyezték. A gazdasági bizottság egy háromtagú intézőbizottságot választott, melynek tagjai: dr. Kovásznay Gábor ügyvéd, Imreh Sándor építész és Péterffy Albert gyáros, akik elvégzik a vállalat további teendőit. A vállalat elnöke dr. Szent-Iványi Gábor felsőházi tag, a Háromszékmegyei Takarékpénztár elnöke lesz, aki egyben alapítója is a részvénytársaságnak. Az első székelyföldi üveghuta építését egyik neves fővárosi kohómérnök fogja elvégezni. Az új erdélyi üveghuta 1944 szeptember havában már meg is kezd a rendes palackgyártást.

A „Magyar Nép”-et terjeszteni magyar kötelesség!

A Kormányzó Ur születésének 75 éves fordulójára készült emlékérem első és hátsó oldala. A Vöröskeresztnél bárki megszerezheti 20 P.-ért, amivel kettős célt szolgál: szerez egy művészi kivitelű emlékérmét és árával segíti a Magyar Vöröskereszt áldásos intézményét.

Háziipari tanfolyamokkal segítik a földművességet

Dr. Tóbiás Kornél iparügyi miniszteri osztálytanácsos a „Háziipar a népművelődés szolgálatában” címmel igen érdekes és nagy elismeréssel fogadott előadást tartott a Budapest Székesfőváros Népművelési Bizottsága által rendezett Balatonlellei előadás-sorozatban. Az előadó, aki e kérdés leghivatottabb szakembere, széles látókörrrel nyult e szociális vonatkozásban is igen jelentős problémához.

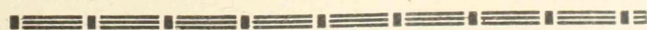
Tóbiás Kornél dr. előadásának bevezetőjében rámutatott arra, hogy a téli kényszerű tétlenség káros erkölcsi és anyagi következményeitől csak a háziipari munka mentheti meg a földműves napszámosok és törpebirtokosok nagy létszámú, értékes rétegét.

A közszükségletre dolgozó háziipar tömegcikkeket állít elő. E munka kereteit a kereslet és kínálat törvénye szabja meg. Tehát csak annyi háziipari tömegcikket szabad termeltetni, amennyit a piac fel tud venni. Másik nagy területe a háziiparnak, amikor a háziiparos saját szükségletére termel, de a termékek bizonyos hányada — ami több, mint amennyi a saját szükséglet kielégítésére kell — ugyancsak piacra kerül. A háziiparnak e jelentős területét kevéssé méltányolja a közvélemény. Nem is értékeli statisztikailag azt a hatalmas mennyiséget, amennyivel a nemzeti termelés értéke a saját szükségletre dolgozó háziipar révén gyarapszik. Minden anyagot hasznos háziipari terméké lehet a munka keretében feldolgozni. De bármiképpen végzi is a háziipar munkáját, ennek nemcsak anyagi, hanem — nemkevéssé fontos — erkölcsi hatása is jelentkezik. Meg-

ismeri a háziiparban foglalkozó ember a munkában való elmélyülést, az otthonartózkodás örömét, fejlődik anyagismerete, javul ízlése és kibontakoznak művészi hajlamai.

Az iparügyi minisztérium téli tanfolyamok rendezésével segíti elő a háziipar fejlődését. Évente 7—800 tanfolyamot rendez, amelyből 5—600 tanfolyam a saját szükségletre dolgozó háziipari munkát segíti. E tanfolyamok megismertetik a háziiparost a nyersanyagokkal, feldolgozási módszerekkel, szerzőszámok használatával. Rejtett céljuk azonban az, hogy a rend, fegyelem és tisztaság alkalmazásával s példaadással fejlesszék azokat a lelki erényeket, amelyek a háziipar munkáján keresztül szolgálják a népművelést. Az iparügyi minisztérium ezért mindenütt engedélyez ilyen tanfolyamot, ahol érdeklődés mutatkozik, viszont a csak a piac céljaira dolgozó háziipar tanfolyamait csak akkor szervezi meg, amikor a termelvények értékesítése előre biztosítottnak látszik.

Igy szolgálja az iparügyi minisztérium a háziipari tanfolyamok szervezésével a magyar földműves erkölcsi és anyagi gyarapodását.

Zrinyi Miklós mondja:

„Mi, magyarok, ne építsünk senki vitézségére, hanem amíg az Isten ép kezét, lábat adott kinek kinek, azon erőlködjék, hogy az idegenek ne legyenek szükségesegek segítségként, mert bizonyára a mi sebünk senkinek úgy nem fáj, mint nekünk”.

Mi hír a külpolitikában?

A világ érdeklődésének központjában egészen érthetőleg a Mussolini váratlan lemondásával kapcsolatos események állanak. A kiadott nyilatkozatok szűkszavúak és tartózkodók, s így a világ közvéleményének egy ideig még várnia kell, amíg hiteles felvilágosításokat kaphat arról, hogy Mussolini lemondását milyen belső események előzték meg. Német politikai körökben az a vélemény, hogy az események olasz belpolitikai okokra vezethetők vissza. A német-olasz kapcsolat további sorsára nézve az a vélemény német illetékes helyen, hogy az új olasz miniszterelnöknek az a kijelentése, hogy a háború tovább folyik, azt jelenti, hogy Berlin és Róma között állandó kapcsolat van és a közös hadvezetés továbbfolytatásában nem állott be semmi változás. Egyébként azt is megállapították, hogy Mussolini hosszabb ideje beteg, s állapota nem javult, hanem rosszabbodott. A német politika és közvélemény különben látja az olasz kormányváltozás nagy jelentőségét. Németország ezzel szemben ereje tudatában nyugodtan vár, míg a dolgok maguktól megérnek. Azzal a biztos tudattal néz az események további fejlődése elé, hogy a küzdelmet a győzelmes befejezésig folytatja.

Dr. Ley német birodalmi vezető Drezdában beszédet intézett a gyárüzem ifjúságához. Beszédében kijelentette, hogy Németország most éli a legbüszkébb, a legnagyobb, de a legkeményebb napokat. Németország megyeri ezt a harcot, mert fiatalabb, mint a többi népek. Az idő is Németország javára dolgozik, s a német nép egységes és megosztás nélkül sorakozik a közös ügyben egy zászló alá.

Egyik olasz hírügynökség arról számol be, hogy Róma bombázását Anglia, az Egyesült Államok és Kanada egyesült szabadkőműves páholyainak Skóciában tartott titkos ülésén határozták el.

Amerika vatikáni ügyvivője Róma bombázása után, néhány nappal ezelőtt tett először látogatást a pápai államtitkárságon. Vatikáni körökben nem nyilatkoznak a beszélgetés tartalmát illetően, de nem titkolják, hogy ez a már többször elhalasztott látogatás kínos és zavart légkörben folyt le.

A svéd miniszterelnök beszédet mondott egyik városban és ebben kife-

jezést adott annak, hogy Svédország továbbra is távol tudja magát tartani a háborútól. A katonai események súlypontja ezidőszereint igen messze van az országtól. Nem szabad azonban megengedni, hogy ez a körülmény hamis biztonsági érzetbe ringassa a svéd népet. Ezért rendelte el a kormány a fokozott katonai készséget.

A moszkvai sajtó minden párt-szervet felszólít, hogy hezzák működésbe minden erejüket azíránt, hogy az idej termés dejeten és vesztég nélkül legyen betakarítható. Kiderült, hogy sok paraszt nem tesz eleget beszoigáltatási kötelezettségének. Pedig a front helyzete nagymértékben az idej természetől függ, — fejezi be cikkét a moszkvai sajtó.

Amerika elnöke érdeklődött a marokkói szultánnál, hogy ez milyen álláspontot foglalna el, ha Marokkó francia védnökség helyett az Egyesült Államok védnöksége alá kerülne. Burkoltan célzott arra, hogy az amerikai védnökség sokkal előnyösebb lenne Marokkóra, mint a francia.

Az Observer c. angol lap kifogásolja a megszállt szicíliai területek lakosságának elnyomására irányuló

intézkedéseket, így többek közt a politikai tevékenység teljes eltiltását, ami a lap szerint nem egyeztethető össze a liberáliszmus és a demokrácia elveivel.

A japán császár néhány nappal ezelőtt tájékoztató kihallgatáson fogadta Tozso miniszterelnököt és Sigemicu külügyminisztert.

Az angol lapok behatóan foglalkoznak Mussolini lemondásával és megállapítják, hogy a lemondás nem jelenti Olaszország számára a háború végét, mert az új miniszterelnök azt mondja, hogy a háború tovább folyik.

Egy szlovákiai lap híradása szerint az Egyesült Államokban megalkult Benes volt csehszlovák elnök közreműködésével és gr. Károlyi Mihály elnökle alatt a magyar emigránskormány. A lap szerint Benes és Károlyi közös tervet dolgoztak ki a Duna-medence háborutáni viszonyainak rendezésére.

A nemzetközi sajtóiroda közlése szerint az angol tengernagyi hivatal felhívást bocsátott ki a hajógyarak tulajdonosaihoz és munkásaihoz. A felhívásban hangsúlyozta a tengernagyi hivatal, hogy Anglia a háborút elvesztheti, ha az ellenfél a búvárhajóharcban újra fölénybe kerül.

A háború hírei

Megállt a szicíliai előnyomulás. Londonból jelentik: A szövetségesek igazi erőpróbája Szicília szigetének még hátra van. Nem lehet azt állítani, hogy a szövetségesek Szicilián az utóbbi nyolc napon céljukhoz közelebb jutottak volna. Még a döntés sem vált számukra kézzelfoghatóbbá. Már egy héttel ezelőtt látni kellett, hogy a szicíliai part mentén előnyomuló 8. hadsereget, amely Catania felé menetelt, számára igen rossz helyen, az ellenség ellenállása végleg megállította. Erre két német hadosztály elégséges volt. Az ellenség azáltal, hogy nyugat-szicíliai csapatait is kis arcvonalra tömörítette, lényegesen erősítette elhárító fellépését.

Arab merényletek angolok és zsidók ellen. Jeruzsálemből jelentik: Az utolsó öt napon arabok öt politikai ügynököt megöltek. Több zsidó ügynököt megsebesítettek. Valamennyi merényletet éjszaka követték el. A tetteseket a rendőrség szorgos kutatás ellenére eddig nem tudta kideríteni. A brit főbiztos

intézkedésére sokakat letartóztattak. A főbiztos felszólította a zsidókat, hogy dolgozzanak együtt a közhatalmi tényezőkkel a bűnösök kiderítésén.

Felállítják az „első franciaországi ezredet”. A francia kormány Pétain marsall lakóhelyén, a Sévigné-pavilonban minisztertanácsra ült össze. Pierre Laval miniszterelnök beszámolt a német hatóságokkal Párisban folytatott tárgyalásairól, amelyek főképpen a munkások németországi alkalmazásáról és közellátási kérdésekről folytak. Ezenkívül javaslatot terjesztett a minisztertanács elé „az első franciaországi ezred” felállításáról.

A harcirepülés német hőse. A német léghaderő legeredményesebb vadászpilótájáról, mely Hrabek alezredes parancsnoksága alatt áll, július 7-én a keleti arcvonalon lelőtte 6000. ellenfelét. Ezután a Mölders ezredes nevét viselő ezred következik 5500 légi győzelemmel. Ettel főhadnagy, német vadászpilóta június 16-án Szicília felett lelőtte 121. ellenfelét.

Miniszeri leirat az iparossághoz a közellátási rendeletek betartására vonatkozólag

A közellátásügyi miniszter a közellátásra vonatkozó szabályok megtartása céljából leiratot intézett az ipartestületek elnökeihez. Megállapítja, hogy egyes iparosok nem tartják meg lelkiismeretesen azokat a rendelkezéseket, amelyek a közszükségleti cikkek forgalmát szabályozzák és így nemcsak meg nem engedett előnyökre tesznek szert, hanem káros tevékenységükkel súlyosan veszélyeztetik az ország érdekeit. A leirat felhívja az ipartestületek elnökeinek figyelmét azokra a jogokra és köteleességekre, amelyek az ipartestületet megilletik. Amennyiben az ipartestület figyelmeztetése nem lenne elegendő, gondoskodás történik arról, hogy

az ipartestület feljelentése alapján a rendelkezéseket meg nem tartó iparos megfelelő megtorlásban részesüljön.

Ma minden iparosnak tudatában kell lennie annak, hogy az előírt rendeletek legkisebb megszegésével is az ország érdekei ellen vét. Tartsa tehát minden iparos távol magától az egyéni előnyök hajhászását s mindenkor a rendeletek szellemében folytassa tevékenységét s ne tegye ki magát annak, hogy éppen az az érdekképviselői szerv tegyen feljelentést ellene, amelybe tartozik s amelynek lelkiismeretesen dolgozó, a törvényeket, rendeleteket tiszteletben tartó tagja kell hogy legyen.

Rendelet a fakitermelés előmozdításáról és a faszükséglet biztosításáról

A háborús viszonyok következtében az ország faszükséglete évről-évre növekszik. Az ország faellátásának biztosítása érdekében a kormány rendeletet adott ki, amely a Budapesti Közlöny vasárnapi számában jelent meg. A rendelet szerint a földművelésügyi miniszter, illetve felhatalmazása alapján bizonyos esetekben az erdőigazgatóság a törvényes korlátozásokon túlmenően rendkívüli fahasználatot az 1943/44. évi termelési idényben is engedélyezhet. A rendelet a megtagarítási kötelezettséget az 1943/44., 1944/45., 1945/46. évi termelési idényekre felfüggeszti és kötelezővé teszi ezekben a termelési idényekben az évi rendes fahasználatoknak teljes egészében való kitermelését. Végül azokat az erdőbirtokosokat, akik rendkívüli fahasználatot a hatóság kötelező előírása alapján vetnek, illetve vesznek igénybe (kényszertermelés), az előírt rendkívüli fahasználat megtakarításának kö-

telezettsége alól mentesíti.

A Budapesti Közlöny vasárnapi számában jelent meg a földművelésügyi miniszter rendelete a faszükséglet biztosításáról. A rendelet előírja, hogy minden erdőbirtokos, akinek szálerdeje a 60 kat. holdat, sarjerdeje pedig a 30 kat. holdat eléri, köteles az 1943/44. idényben egy évi vágásnak, az ennél kisebb erdőbirtokosa pedig két holdankint egy normál ürméternek megfelelő mennyiségű fát a rendes főhasználaton felül kitermelni.

Kötelezi ez a rendelet az erdőbirtokosokat arra is, hogy a szükséges faválasztékokat az erdőigazgatóság megállapítása szerinti mennyiségben termeljék ki, valamint, hogy a fatermelés menetéről havonként az erdőigazgatósághoz jelentést tegyenek. A rendeletben megállapított kötelezettségek alól a földművelésügyi miniszter, illetve az erdőigazgatóság indokolt esetben felmentést adhat.

Mit kell tudni a gazdálkodónak a lisztszállításról?

A vámörlés útján előállított lisztet a vámörlésre jogosult a malomból vagy cseretelepről saját lakására szállítási bárca mellett szállíthatja. A vámörlésből származó lisztnek egyik községből a másikba szállítására a feladás helye szerint illetékes községi előljárásság szállítási igazolványa szükséges, melyet a feladás szerint illetékes községi előljárásság állít ki. A községi előljárásság csak annak állíthat ki szállítási igazolványt, aki igazolja, hogy a szállítani kívánt lisztmeny-

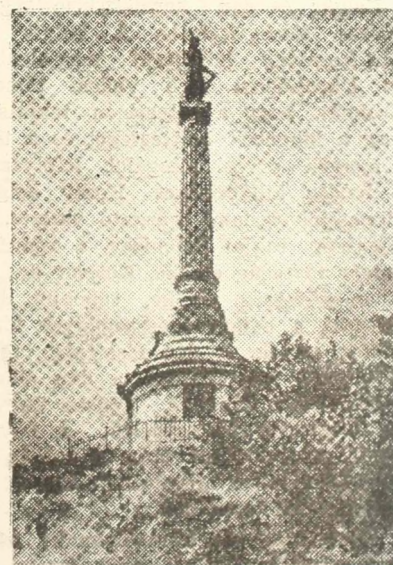
nyiséget saját termelésű vagy pedig természetbeni járandóság alapján jogszerűen megszerzett kenyérgabonájából vámörlési tanusítvány alapján öröltette meg. A vámörló malom az örleményt esti 8 óra és reggeli 6 óra közötti időben elszállításra nem adhatja ki.

A közforgalmi vasút, posta, hajózási és közúti fuvarozási vállalat lisztet szállításra csak akkor fogadhat el, ha a feladó az érvényes szállítási igazolványt is átadja.

A katonai szolgálatot teljesítők tartási hozzájárulásának felemelése.

A 7777/1938. M. E. számú rendelet a legénységi állományú ipari és kereskedelmi tisztviselőknek, kereskedőségeknek, üzletvezetőknek stb. a rendeletben meghatározott katonai szolgálatok tartamára tartási hozzájárulás fizetését rendeli el. A tartási hozzájárulás összege egy eltartott (feleség vagy más eltartott) esetén az alkalmazott fizetésének 50%-át teszi ki, minden további eltartottnál 10%-kal emelkedik, de nem haladhatja meg a szolgálati járandóság teljes összegét. Mindazonáltal a munkaadó a katonai szolgálatot teljesítő tisztviselő eltartottjának a Budapesti Közlöny, 1943. július hó 4-i 147-ik számában 8680/1943. M. E. sz. rendelet alapján 1943. július hó 1. napjától kezdődő hatállyal 160 pengőnél többet, más alkalmazottnál pedig 110 pengőnél többet nem köteles fizetni.

Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy az ezzel kapcsolatos tudnivalókat az Erdélyi Gazdasági Tanács által 1941-ben kiadott „Munkaügyi tájékoztató” 79. és következő oldalain ismerteti.

A szép és ódon Brassó városra letekintő magas Cenak-hegy legtetén állott az az emlékmű, amíg az összeomlások az idegen uralom leromboltatta. Nézzünk áhitattal most is erre az emlékre s reméljük, hogy látni fogjuk majd azt vagy még hatalmasabbat a brassói emlékműnél.

ermán . . .

HIREK

Munkaszolgálatra hívtak be öt zsidó korszályt. A honvédelmi miniszter hirdetményt bocsátott ki, melynek értelmében a zsidónak tekintendő személyek közül az 1901—1905. évben született egyének, akiket már besoroztak, katonai kisegítő szolgálatra augusztus 2—4-én háromhavi időre bevonulni tartoznak.

Zsir helyett hizott sertést is be lehet szolgáltatni. A sertés és zsiradék besolgáltatását és forgalmát szabályozó rendelet kimondja, hogy a gazdálkodó a zsirbeszolgáltatási köteleesség teljesítésére szánt hizott sertést 1944 február 28-ig köteles a vásárlásra jogosított személynek vételre felajánlani, illetve szállításra lekötöni. A zsir-, vagy a szabadszállítási besolgáltatási köteleesség teljesítésére szánt minden egyéb zsiradék és sertés 1944 január 30-ig bármikor felajánlható a vásárlásra jogosult személynek. Ha a nyilvántartó hatóság megállapítása szerint a gazdálkodó a zsirra vonatkozó besolgáltatási köteleességének előreláthatólag csak úgy tud eleget tenni, ha hizott sertést szolgáltat be és a gazdálkodó sertések birtokában van, a hatóság felszólíthatja, hogy hizott sertést szolgáltatson be, vagy későbbi szállításra kössön le. Meghatározott esetben soványsertést is be lehet szolgáltatni.

Bolgár és dán kormánybizottság a vinicai tömegsíroknál. A bolgár és dán kormány küldöttjei megjelentek az Ukrajnában lévő vinicai tömegsíroknál, hogy a helyszínen tekintsék meg a kihantolt holttesteket és a törvényszéki orvosi vizsgálat lefolyását. A bolgár küldöttséget Kozev bolgár államminisztériumi igazgató vezette, a bizottság tagjai Sztónisev, a német-bolgár társaság elnöke, Kolcssev dr., az orvos-szövetség elnöke, valamint Bla-kauszki, a bolgár egészségügyek igazgatója voltak. A dán bizottság tagjai közt ott volt Nielsen a dán államminisztérium részéről, Ohlsen ügyvéd és Jörgenson főszerkesztő. A feltárt sírok megtekintése után a bolgár és dán kiküldöttek résztvettek 250 áldozat egyházi temetésén.

Olvasmányokat katonáinknak! Akik a frontról hazajöttek, akik levelet írnak, mind egy nagy kérést hoznak magukkal. Katonáinknak a háború iszonyú fergetegében szükségük van arra, hogy kapcsolatuk legyen az itthonvalókkal. Szükségük van arra, hogy akár szórakoztató, akár építő írásban a lelkiük néha-néha elmerül-

jön. Nem kenyeret kérnek, nem ruhát, az mind van nekik, a lelkiük számára kérnek táplálékot. Aki tehát teheti, az ne szüntesse meg szakadatlanul küldeni a frontra olvasmányt. Úgy halljuk, imakönyveik is elfogytak, reméljük, hamarosan újra ezrével és ezrével tudjuk küldeni katonáink számára. Addig is mindnyájan, akik magyar véreinkért bármi felelősséget hordozunk, ezt a kérést a magunk körén belül teljesítsük. Mit küldjünk? Küldjünk vallásos iratokat, küldjünk Új-testamentumot, küldjünk imakönyvet, küldjünk építő elbeszéléseket. Küldjünk szórakoztató olvasmányokat, regényt, magyar lélek-ből fakadt írásokat, küldjünk ujságokat, minden olyan olvasmányt, amit ők haszonnal használhatnak.

Csonka-Magyarország területén 1935-ben 190.000 kat. holdon folyt a kertgazdálkodás. Ezen a területen 8 millió mázsás különböző kerttermék termelt 53 millió pengő értékben. A megnövekedett országhatárok között a kertgazdálkodási terület 435.000 kat. holdra növekedett, azonban a termés eredménye a területtel nem emelkedett párhuzamosan. A kerti termelésnek a közeljövőben várható eredménye 18 millió mázsás, ami a békebeli árak alapján 115 millió pengő értéket képvisel.

Az ellenség előtt eltűnt tényleges állományú katonai személyek igény-jogosult hátramaradottainak ellátása. Az 1921:XXXII. tc. 74. §-a értelmében a család ellátása tekintetében az ellenség előtt eltűnt személyeket az ellenség előtt elesett katonai személyekkel, az egyébként eltűnt és fel nem található személyeket pedig az elhalt katonai személyekkel kell egyenlőknek tartani. Az egyéb törvényes előfeltételek fennforgása esetén tehát a hozzátartozók részére az ellátási illetményeket kell folyósítani, amelyek az eltűntnek tényleg bekövetkezett elhalálása esetében e törvény szerint járnának, még pedig mindaddig, míg az eltűnt ismét előkerül, hacsak az ellátási illetményeket e törvény határozványai szerint nem kell már előbb beszüntetni. A kiszolgáltattott ellátási illetményeket egészen, vagy részben csak akkor és annyiban kell visszafizetni, ha és amennyiben az eltűnt vagy hozzátartozói ugyanarra az időre másféle illetményeket kaptak.

Gyűjtsük a dohánykórót. Figyelemreméltó felhívás hangzott el Debrecenben a gyümölcstermelők egyik ülésén. Szóva tették, hogy kevés nikotin jut a különböző növénybetegségek és kártevők elleni védekezés céljaira. A gazdanikotin szaporítása érdekében azt javasolták a termelők, hogy azokon a vidékeken, ahol sok dohány terem, meg kell szervezni a dohánykóró gyűj-

tését, amelyet kifőzve jól fel lehet használni növényvédelmi szerként.

Kormányrendelet önkéntes karhatalmi alakulatok szervezéséről. A hivatalos lap július 21-iki száma kormányrendeletet közölt a közbiztonság fokozottabb védelméről. Eszerint a belügyminiszter a közbiztonsági érdekek fokozottabb védelmének biztosítása céljából a rendőrség őrszemélyzetének kiegészítésekre önként jelentkező személyekből álló kisegítő karhatalmi alakulatot szervezhet, amelyekbe a testi és szellemi tekintetben alkalmas, feddhetetlen előéletű, erkölcsi szempontból és nemzethűség szempontjából kifogástalan magyar állampolgárokat lehet alkalmazni. A kisegítő karhatalmi alakulatok tagjait szolgálatuk tartalma alatt a rendőrség tagjai részére megállapított fegyverhasználati jog illeti meg. A szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett sebesülés, vagy más egészségrontás, illetőleg halál esetén a szolgálatot teljesítő karhatalmi személynek, valamint eltartásra szoruló hátramaradottainak gondozásra van igényük. A rendelet hatálybalépésének időpontját a belügyminiszter állapítja meg.

Új rendelet a kéményseprésről. Hivatalos rendelet jelent meg a kéményseprőipar gyakorlásáról. Kimondja a rendelet, hogy ha a kéményt sepréssel tisztítani lehet tartani, égetni nem szabad. A tulajdonos évenként csak egy égetés díját köteles fizetni.

ABLA K

Nem kis érdeklődéssel olvassuk, hogy az olasz belpolitikai átalakulás jelei már a női divatban is mutatkoznak. A nők az új divatban az olasz színeket használják. Emlekszünk, amikor három év előtt a visszacsatoláskor nálunk is így volt. A nők sokkal lelkesebben tüntettek a nemzeti színekben, mint a férfiak. Valamit azonban még sem értünk egészen. Nálunk egy idegen, ellenséges megszálló hatalom nyomásától szabadultunk fel. Nálunk 22 éven át rejtgetni kellett a magyar nemzeti színeket, s ilyeneket csak hébe-korba láttunk magyar diplomáciai gépkocsikon. Olaszországban azonban nem ellenség uralkodott, hanem egy kormányrendszer, a fasizmus, mely izzig-vérig olasz nemzeti karakterét egy pillanatra se tagadta meg. A fasizma kormányrendszer az olasz nemzeti öntudat kifejeződése volt, s az egész világ annak tartotta. S most, amidőn ez a 22 éves rendszer máról-holnapra megbukott, akkor az olasz nők divatjában az olasz nemzeti színek a vezető elemek. Azelőtt talán nem lehetett ezeket a színeket viselni? Ez az, amit az olasz nők új divatjában nem értünk. Később talán meg fogjuk érteni.

Megjelent a földművelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről szóló rendelet

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli a kormány rendeletét a földművelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről és szakszerűségének előmozdításáról. A rendelet a földművelésügyi miniszter hatáskörébe utalt ügyek egy részének intézését alsóbb hatóságok, szakhivatalok, egyes esetekben pedig a mezőgazdasági kamarák hatáskörébe utalja. Ugyanakkor tehermentesíti a vármegyei hatóságokat és a gazdasági albizottságot azzal, hogy a kizárólagosan szakügyek intézésével szakhivatalokat bíz meg. A túlzottan hosszadalmas és bonyolult eljárásokat egyszerűsíti és újraszabályozza.

A rendelet szerint az egy törvényhatóságra, vagy ennél nagyobb területre rendezendő mezőgazdasági kiállítás és áru-mintavásár engedélyezési joga a földművelésügyi miniszter hatásköréből az Országos Mezőgazdasági Kamara hatáskörébe, a kisebb kiállítás engedélyezési joga a törvényhatóság első tisztviselőjének hatásköréből a kerületi mezőgazdasági kamara hatáskörébe megy át.

A jövőben a kertészeti felügyelőségek hatáskörébe tartozik a kereskedelmi gyümölcsfaiskolák létesítésének és üzemben-tartásának, valamint 10-nél több díofa kivágásának és a díofák elszállításának az engedélyezése. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a szőlészeti és borászati felügyelőségek hatáskörébe megy át és az új szőlők telepítésének, valamint a kereskedelmi szőlővessző- és oltványtelepek létesítésének az engedélyezése.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből az erdőigazgatóság hatáskörébe kerül az erdőtörvény hatálya alá tartozó terület megállapítása, erdőnek erdőgazdasági művelés alól való végleges kivonásának az engedélyezése csereterület ellenében, valamint csereterület nélkül, ha a kivonandó terület két kataszteri holdat nem halad meg, illetve, ha kisajátítási eljárás miatt kell az erdőt ilyen művelés alól kivonni. Az erdőigazgatóságok hatáskörébe kerül a kisebb rendkívüli fahasználatok engedélyezése is.

A földművelésügyi miniszter, illetőleg a gazdasági albizottság hatásköréből az erdőigazgatóság hatáskörébe kerül a sárga-erdőkre vonatkozó üzemtervek és üzemátvizsgálások jóváhagyása, valamint az 500 kat. holdat meg nem haladó szálerdők üzemterveinek és a 3000 kat. holdat meg nem haladó szálerdők üzemátvizsgálásának a jóváhagyása, az erdőgazdasági üzemtervek kisebb módosításai, a vágás-cserék, az üzemtervtől átmenetileg eltérő elő- és mellékhasználatok engedélyezése, az üzemtervben előírt, de igénybe nem vett főhasználat engedélyezése, valamint a 20 holdon aluli erdők tulajdonátörvényekkel kapcsolatos természetbeni megosztásának az engedélyezése.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági albizottság hatáskörébe megy át az erdőbirtokossági társulati közgyűlés határozatainak a jóváhagyása, ha ezek a határozatok 10 holdon aluli ingatlan elidegenítésére, ilyen ingatlan kisajátításánál egyezség kötése, továbbá a társulat egy évi átlagos nyers bevételét meg nem haladó összegű kölcsönök felvételére és ezek jelzálogjogi biztosítására, 10.000 pengőn aluli társulati ingó tárgyat felosztására, elidegenítésére, megterhelésére, végül vadászati jog, bányászati jog haszonbérbeadására, a nyilvános árverés mellőzése és a második árverés-

nél a becsértéknél kisebb ajánlat elfogadására vonatkoznak.

A gazdasági albizottság hatásköréből az erdőigazgatóság hatáskörébe kerül az üzemterv készítésére határidő megállapítása, 20 holdon aluli erdőre üzemterv megkövetelésének a mellőzése, szaktanácsadói megbízatás és a közös alkalmazottakkal kötött szerződés tudomásulvétele, az erdőgazdasági személyzet legkisebb létszámának a megállapítása, az erdőtelepítési és gazdasági fásítási tervek jóváhagyása.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági felügyelőség hatáskörébe megy át a köztenyésztés céljára szolgáló apaállatok beszerzésével, tartásával, gondozásával kapcsolatos kedvezmények, díjak és jutalmak engedélyezése.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági albizottság hatáskörébe kerül a legeltetési társulati közgyűlési határozatok jóváhagyása, ha azok 10 kat. holdat meg nem haladó ingatlanok szerzésére és elidegenítésére, kisajátítására, rendeltetésüktől eltérő használatára, bérbeadására, továbbá a társulat két évi átlagos nyers bevételét meg nem haladó kölcsönök felvételére, azok jelzálogjogi biztosítására, végül a társulati ingó tárgyat felosztására, per indítására, vagy perbeli egyezség kötésére, az ingatlanok végzendő kisebb javító munkálatokra és beruházásokra vonatkoznak. Ugyancsak a gazdasági albizottság hatáskörébe megy át a társulati választmány határozatai ellen előterjesztett panaszok tárgyában való végleges döntés, a társulat rendkívüli bevételeinek a felhasználása felőli döntés, valamint a társulat megalakulásához hozott határozatok végérvényes jóváhagyása, az előbb említett korlátozások mellett. A gazdasági albizottság határoz a társulati tagokra kivetett járulékok jogossága, összege, vagy a kivetési jog elvűlése miatt előterjesztett panaszok tárgyában. Közös legelőknél lévő faállomány kitermelése és értékesítése tárgyában hozott gazdasági albizottsági határozatot nem kell a földművelésügyi miniszterhez tudomásulvétel végett felterjeszteni. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatósági közgyűlés hatáskörébe megy át kis- és nagyközségekben a községi közlegelők részbeni elidegenítésének, vagy rendeltetése megváltoztatásának a jóváhagyása, ha a közlegelő 100 holdnál nagyobb és az elidegenítésre kerülő ingatlanrészlet 10 holdat meg nem halad meg.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatóság első tisztviselőjének a hatáskörébe megy át a vizsgáló állatorvos kirendelése állatrakodásokhoz. A jövőben az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatóság (főszolgabíró) helyett a járási (városi) állatorvos intézkedik a legelő fertőzőképességének megállapítása, lép-fene, illetve sercegő úszók elleni védőoltás elrendelése, sertéspestis (sertésvész) elleni oltás engedélyezése, ebzárlat megszervezése miatt befogott állat hatósági megfigyelés alá helyezése, száj- és körömfájás esetén hasított körmű állatok mesterséges fertőzésének elrendelése ügyében. Sürgős szükség és közvetlen veszély esetén a járási (városi) állatorvos külön kiküldő rendelkezés nélkül is tartozik a helyszínrre kiszállni, hogy a megfelelő intézkedéseket megtegye.

A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatóság első tisztviselőjének a hatáskörébe megy át a közérdekekből fenntartandó társulati védművek jókar-

bantartására szükséges összegek kivételének az elrendelése. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a vízügyi műszaki hivatal vezetőjének a hatáskörébe kerül az árterületeken művelési módok megállapítása, a vizitársulatok működésével kapcsolatos területeken vízrendezési munkálatok végrehajtásának az elrendelése és vízrendező társulatok tisztviselői ellen fejelemly vizsgálat elrendelése. 500 kat. holdnál kisebb vízborítással árasított területek lecsapolására kötelezés tárgyában a földművelésügyi miniszter helyett a vízügyi műszaki hivatal vezetője rendelkezik. A vízhasználatok és vízmunkálatok engedélyezése, medertisztogatás elrendelése, vízrendező társulatok vízipítési munkálatainak, valamint a sürgős jellegű vízrendező munkálatoknak az ideiglenes engedélyezés iránti kérelmeket a törvényhatóság első tisztviselője helyett az illetékes vízügyi műszaki hivatalhoz kell benyújtani. A vízhasználatok vagy vízi munkálatok engedélyezésére vonatkozó terveket ugyancsak az illetékes vízügyi műszaki hivatalhoz kell benyújtani, amely az ügyeket határozathozatalra előkészíti.

A rendelet szerint a gazdasági munkavállalók és a munkaadók között felmerülő s a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó vitás ügyekben, ha a követelés 500 pengő nem halad meg, a törvényhatóság első tisztviselője végérvényesen határoz.

Azokban az ügyekben, amelyekben a miniszter hatáskörébe alsóbb hivatalokra száll át, jogorvoslat biztosított a földművelésügyi miniszterhez.

A gazdasági albizottság előadói közé az egyes földművelésügyi szakhivatalok vezetői is bekerülnek, hogy ezáltal az ügyek előadása és tárgyalása szakszerűbb váljék.

Biztosítja a rendelet, hogy a földművelésügyi miniszter a földművelésügyi tárgyú gazdasági tanfolyamok és előadások elosztását arányosabbá és tervszerűbbé tegye.

Lehetőséget ad a rendelet a földművelésügyi miniszternek, hogy a földművelésügyi minisztérium fogalmazási létszámába okleveles mezőgazdák is kinevezhessen.

A kormányrendeletet a földművelésügyi miniszter külön rendelettel fogja életbe léptetni.

Viktor Emánuel olasz király, Olaszország legfőbb hadura.

Üzennek a frontról a Magyar Népnak

Kedves táborilapokat hozott a posta a Magyar Nép szerkesztőségének. Derék magyar honvédek arra kérnek, hogy emlékezzünk meg róluk és továbbítsuk üzenetüket. Megtesszük, hogyne tennők meg. Itt adjuk úgy, ahogyan írták, az üzeneteket. Akiket illet, azok bizonyára szívünk, mert itt is mindig olvassuk a messzi orosz földről érkezett sorokat. Ime tehát:

Igen tisztelt Szerkesztő úr! A messze orosz földről azon kéréssel fordulunk a Szerkesztő úrhoz, hogy általunk kedvelt lapunkban „Üzen a front” rovatban emlékezzen meg rólunk, mert itt is mindig olvassuk a kedvenc „Magyar Nép”-et. — Z/Tp.-ről Nagy Károly Piskolt B. M. üzenem feleségemnek, apósomnak és testvéreimnek, jól vagyok, csókolom mindnyájukat. — K. Tp.-ről Kovács Imre Piskolt B. M. üzenem szüleimnek, testvéreimnek és árván maradt kis Lacikának és Mariskának, jól vagyok, csókolom mindnyájukat. Irjának sürűbben.

Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Ezen soraimban felkérem a szerkesztőséget, hogy szíveskedjék e pár soraimat a „Magyar Nép”-ben az üzenetemmél kihirdetni. — Hornyák Jenő Z. 421. üzeni szeretett drága jó édesanyjának, hogy nyugodt legyen és ne búsuljon. Kérjük az Istent, hogy minél hamarabb vezéreljen haza a mi drága jó magyar hazánkba. Csókolom anyámat drága hű fia, Jenő. Csókolom Elemér bátyámat, Mariska nővéremet. És még csókolom Mariska és Etuska Hornyák Péter nagybátyámat, feleségét a családjával együtt, Bancsi

anyját, a családját, meg a kedves sógort és a drága kis Tibikét, akit már nagyon vágyok látni. És üdvözlöm György tanító urat, feleségét, Rozsi urat és feleségét. Hornyák Jenő Sárközújlak, Fő-út 41. sz.

Üzeni Szabó Géza honvéd tábori posta B. 580 sz. Üzenetem küldöm Váradpósa községbe kedves szerető szüleimnek és a kis testvéreimnek, hogy egészséges és jól vagyok a messze távoli földön. A kedvesemnek a legjobb egészséget kívánom.

Ördög József tizedes üzeni szüleinek: jól van, egészséges és csomagot vár. T. p. B. 580. Parag István honvéd üzeni menyasszonyának, sürűbben írjon, sokszor csókolja és édesanyját, testvéreit is. Tp. B. 580. Varga Lajos honvéd üzeni feleségének és családjának, jól van, egészséges és sokat gondolok reátok, csókolak sokszor beneteket. Porcza István honvéd üzeni szüleinek, hogy egészséges, nincs semmi baja, sok levelet vár, szeretettel üdvözlí minden hozzátartozóját és jó ismerőseit.

Szívélyes üdvözlőnköt küldjük a „Magyar Nép” valamennyi olvasójának Oroszországból. Családjainkkal, ismerőseinkkel tudatjuk, hogy valamennyien jól vagyunk és egészségesek. Isten-gazdag áldását kérjük a lap szerkesztősége és munkásai további munkájára: Hajdu Mihály, Kiss Sándor, Nagy Sándor, Szabó Géza, Tóth Károly és Szabó Endre honvédek. Tábori posta K. 743.

A „Magyar Nép”-et terjeszteni magyar kötelesség!

Szabályozzák a méhviasz és mülép minőségét és forgalombahozatalát. A behozatali lehetőségek megszüntével a méhviasz iránt országszerte megnövekedett a kereslet. Ez a körülmény az utóbbi időben lelkiismeretlen egyéneket arra ösztönzött, hogy olcsóbb fajta méhviaszokkal hamisított méhviaszt hozzanak forgalomba és ezzel nemcsak a vevőket, hanem a hazai méhészetet is érzékenyen megkárosítsák. A hivatalos lap közli a földművelésügyi miniszter rendeletét, mely részletesen szabályozza a méhviasz és mülép minőségét és forgalombahozatali módjait. A rendelet felsorolja a nyers méhviasz kezelésére és tisztítására megengedett eljárásokat, a méhviasz egyes fajtáinak elnevezését és tiltó rendelkezésekkel igyekszik biztosítani azt, hogy méhviasz néven csak a mézelő méh által készített termék kerülhessen forgalomba.

Egy magyar gazda se lehet maradni. A törvényi EMGE gazdakör által rendezett gazdanapon megjelent és beszédet mondott Bárczay János dr. földművelésügyi államtitkár is. Beszédében a belterjes mezőgazdasági művelés szükségességére mutatott rá és a maradiságot ostromozta, hangsúlyozva, hogy minden gazdának tanulnia és haladnia kell, mert enélkül a magyar mezőgazdaság és ezzel az ország a népek erős versenyében lemarad és az országot, de a gazdát magát is a maradiság folytán elmaradt haszonért soha senki kárpótolni nem fogja. Nem szégyen a tanulás — mondotta Bárczay államtitkár, — hiszen mesterségét a világon mindenkinek tanulnia kell. A jó pap, a jó mesterember és a jó gazda tanulóévei az egész életen át tartanak. A haladásnak ez a szelleme egyben a legjobb hazafiság is, mert ma hazáját építő magyar csak az lehet, aki teljesíti kötelességét a közösséggel, vagyis hazájával és ezzel családjával és önmagával szemben is.

Tizenötezer „levente-hanglemezt” osztanak szét. Eddig száz hanggépet küldtek szét a szegényebb levente-egyesületeknek és a levente-hírközpont jelentése szerint, tizenötezer ingyen levente-hanglemezt osztanak szét folyamatosan. A sorozat többek között a Himnusz, Szózat, Hiszekegy előadását, a Legfőbb Hadúr iránti szeretetet hirdető dalokat, egyházi énekeket és zsoltárokat, ősi magyar ének- és zeneszámokat, s néhány levente és leventeleány előadó szavaltát tartalmazza.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltségű, színmagyar biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyiképviseltek minden városban és községben.

Erdélyi Fiókgazgatóság:

K o l o z s v á r, Horthy-út 6. szám. — Telefon 36-85.

EMKE POSTA

Az Emke őszi munkaprogramjának és falulátogatásainak munkaterv-összeállítását a nyári hónapok alatt nyer előkészítést, de hogy az igényléseknek, főleg a népművelési szelvényekkel való kiszállások tekintetében, megfelelő módon eleget tehessünk, kérni fogjuk egyrészt Emke-megbízottainkat, másrészt faluvezetőinket (lelkészek, tanítók stb.), hogy a kiszállás iránti óhajukat majd idejében juttassák el hozzánk.

Az eddigi, sokszor a kényszerűség okozta körülmények miatt inkább ötlet-szerűen történő kiszállásokat ugyanis szeretnénk teljesen programszerűkké tenni.

Ez pedig csakis az időpontok kellő időben történő és megfelelő összeegyeztetésével lehetséges. A takarékosági szempontok is megkivánják, hogy kiszállásaink, főleg ha egésznapos kiszállásról van szó, ne csak egy, esetleg kettő, hanem 3—4 községet is érintsenek. A cél ugyanis az, hogy rendre Erdély minden magyaroklakta községét felkeressük és elvigyük oda a kultúra és a technikai fejlődés áldásait, illetve vívmányait.

Ezért kérjük, hogy a kiszállások iránti igényeket 8—10 nappal előzőleg néhány sorban jelezzék nekünk, hogy ebben a munkában az általunk óhajtott tervszerűség elve érvényesíthető legyen.

Besztercenaszódi új tagjaink

Dési kirendeltségünk fáradozásai folytán, mint már jeleztük, Beszterce-Naszódban, Szilágyban és Szolnok-Dobokában nagyarányú tagszerzés indult meg.

Most a Beszterce-Naszód megyéből újabban jelentkezett tagjaink névsorát közöljük.

Apáthy Antal kir. közjegyző, dr. Antal Ferenc, Apáthy Antal v. adófőnök, dr. Alzner Frigyes v. t. ügyész, Aradi Béla, Blattny László, Bácskay József, dr. Bognár Zoltán, Bányai Gáspár, Binder Károly, Bognár József, Bleszrel Márton, Balázs József, dr. Bogdánffy Gábor, Benkő Irén, Bodolai Barcsa Katalin, Bakonyi Ferenc, Beke Ödön orsz. gyűl. képvis., dr. Bóné Zoltán, dr. Bartha József törv. bíró, Czettele Dezső, dr. Csécsi Nagy László főmérnök, Czeke József, dr. Csallner Ralf, Csegezy Dénes, Dálnoki K. György, Dénes László, Dahinten Ottó v. főmérnök, Dálnoki Lujza, Eperjessy Lajos, Elekcs Ignác, Enrich Márton, Eperjessy Attila, Érsek Jolán, Fritsch Károly, Fleischner Ernő, Fenyő Margit, Finta Pál, Farcádi József, Fodor István, Gelei Árpád, dr. Gáspár Becher Árpád, v. Gulyás György, Gross Márton, Györke Béla, Grosskopf Sándor, Gondosch Gusztáv, Gözsi Jolán, dr. Gondosch Viktor árv. elnök, Galambos Ferenc, Herbert Ervin, Hunyadi Árpád, Huszár Károly, Hársy József, dr. Horger Ottó, Herzum Matild, Hubert Ottó, dr. Incze Béla, dr. Janovits Béla törv. t. elnök,

dr. Janota Béla, kir. jb. elnök, Jánosi (Janek) Aurél, Koditek Piroška, dr. Köves Zoltán, Kovács Károly, dr. Kovács Károly, Koppány György, dr. Kriszán Titusz, dr. Iovag Keckay Tihamér, dr. v. v. Kualet Norbert polgármester, Kövér Lajos, dr. Kelemen István, dr. Kiss László, Kokoly József, Kántor Lajos, öz. Kisch Gusztávné, Kozma Lajos, Krausz Mátyás, Lamberth Győző, Macskássy Attila, Márk Albert, Medgyes Béla, Magyar Erzsébet, Miszner Ilona, dr. Mikes József vm. főjegyző, Monoky Árpád, Marossi Tibor alezredes, Muttányászky Jenő ny. min. tan., Müllern Konrád, Madarasi István, Mattyasovszky Kálmán, Márton Gergely, Nagy Erzsébet, Nagy József, Nagy Ibolya, dr. Probáld Ferenc h. polgm., Pálhegyi Ferencné, Papp Ödönne, Preisz Erzsébet, Réczey Géza főmérnök, Regőczy Géza, Simbriger Frigyes, Sasvári Károly, Söfalvi Sarolta, Stromszky Oszkár kir. jb., dr. Sándor András, Sáska József műsz. tan., Surányi B. Ottó, Sárkány Ferenc, Smolenszky László alispán, Szentgyörgyi István, Szabó József, Sziberth Elemér, dr. Tolvay Károly, öz. Tömlő Jánosné, Tóth Ferenc, dr. Vermes Gyula vm. t. főügyész, Vlaik Lujza, Vincze Péter, dr. Wágner Ottó, Zintz Hilda, Zalányi Károly, Merksz Béla, valamennyien Besztercéről.

Borgóbesztercéről: Inovány Ferenc, Mekle Júlia, Schenk Károly, Szőnyi Géza.

Borgóprundról: Bónis Ferenc, Butács Emil, Frits Elemér, B. Farkas Ferenc, Kovrig Gábor, Mundi Andor, Náduvvari Jenő, Szabó Dénes, Szakács Á. János, Wachsmann Hugó.

Borgótikáról: Czige Mária, Deáky Lóránd, Fábián Domokos, id. Hajdó Gy. Lajos, Makay György.

Budatelkéről: Mészáros János, Szóts Imre.

Földréről: Bajzáth András, Papp Imre.

Frísről: Öz. Kovács Imréné.

Fűzkútról: Id. Buzogány János, Lőrinczy Vencel, Filep Zoltán.

Galacfalváról: Gaál Sándor,

Harináról: Szabó Béla.

Kerteskéről: Bajfát István.

Kisfahéregyházáról: Tineses György.

Kisilváról: Bara Sándorné, öz. Balogh Sándorné, Györke József, Józsa Pál, Fogel László.

Kissajóról: Bánkó Erzsébet, Bede Jenő.

Kisrebráról: Aszódi Sándor, Elekes András, Iriny Emil, Jordachné Pókay Renáta, Nedelea Aurel, Migrényi Margit, Mihalec János, Szén Árpád, Szemere Attila, Varga Eszter.

Kosnáról: Soós Károly, Szabó Sándor.

Lesről: Czetz Artur, Győrbíró Margit.

Magyarneemgyéről: Fekete Ilona, Fehler Károly, Homonnai Sándor, Kovács Gyula, Orbán Lajos, Orbán Lajosné.

Naszódáról: Gangyi József, Szántó Gizella, Kovács István.

Majorról: Erdélyi I. József, Hapka László, Molnár László.

Marosborgóról: Lackó Ferenc, Pakot Áron.

Maguráról: Péterffy Sándor, Potens Emil.

Mezőszentmihályról: Fekete Ilona.

Mittyéről: Székely Rozália.

Monorfalváról: Benke Péter, Jakab Ignácné, László Andor, Putnok I. Ferenc, Putnokné Tekár Róza, Kocsis István.

Nagyilváról: Hadnagy Ferenc, Márton Ottilia, Soós Károly, Balogh Eszter.

Nagyrebráról: Bere Árpád, Müller János, Pethő Benjámin, Rutkai István.

Nagysajóról: Fejér Béla, Szaniszló Imre.

Naszódáról: Bereczky János, Bartók Gyula, Domokos Sámuel, Hankó Aladár, Kovrig Gábor, Kerekes Dénes, dr. Mihályfalvy Jenő, Pályi László, Pálffy Endre gimn. ig., Perjessy Gyula, Tóth Géza, Szabó István, Szatmáry Árpád, Szabó Albert, Szilágyi Sándor, Valentini András, Veres Gáspár, Papp Gáspár, Darvas István, Gergely Ferenc ref. lelkész.

Oláhszentgyörgyről: Balogh Miklós, Kóka László.

Óradnáról: Dr. Borbás Gyula főszolgabíró, Balla Sándor, Bódi Dénes, dr. Békassy István főbíró, dr. Dobri László sz. bíró, Friedl László, dr. Inász Andor, dr. Kaizler József, Pap Takács Gyárfás, Betlendi László, dr. Gyöngyössy Zoltán j. bíró, Kubik József.

Pintákról: Filep Imre.

Priszlopról: Dezméri Emma.

Ramajósfalváról: Ferencz János.

Romolgyról: Kozma Miklós, Lőrinczy Miklós, Zalan Péter.

Runkról: Vincze Miklós.

Sajófelsősebről: Szőke Imre.

Sajónagyfaturól: Bóc Berta, dr. Fráter Gézané, Nyíri Dezső.

Sajószentivánról: Mecsné Füzes Mária, Szamosmakodról: Bajzáth Jenő, Fejér Jenő, Kardon Jenő, Szabó Zoltán. Sőfalváról: Dr. Fráter Gézané, Fülöp Sándor, Incze László, Máté István ref. lelkész.

Szálváról: Bolya György, Hajdó Lajos, Drágán Viorel, László Menyhért, Olasz Ferenc, Pál József, Soós János, Bartha Sándor.

Szamosmartról: Almási József, id. Bod Albert.

Szászlekcencéről: Ferenczi Hajnalka, Lakatos Lajos, László Lajos.

Szászszentgyörgyről: Duma Józsefné, Szeretfalváról: Csizsár Vilmos, Kiss Vilmos, Kovács Béla áll. főnök, Tóth János.

Tacsáról: Butyka Kálmán, Zsigmond Elek.

Telepről: Bartalics Antal, Funer Mihály, Pánk József, Tóth László, Tuzso László, Szász Károly, Váncsa Jenő.

Ujradnáról: Adorján Róza, Bakó Ede, Pogonyi József, Simon Mihály, Sextus Róza.

Zágráról: Jakab János, Molnár László.

Várorjáról: Kacs Márton és Kacs Mártonné.

Gyümölcsaszalás és zöldségszárítás házilag

(Folytatás.)

A házisükségletek fedezésére aszaljunk minél több gyümölcsöt.

Itt számításba jön elsősorban az *alma*. A nem teljesen érett, fehérhasú, savanykás gyümölcs felel meg leginkább erre a célra. Kétféle aszalványt állíthatunk elő. Az egyik, amikor a szennyeződéstől tisztára mosott almát egyszerűen a nagyságától függően négy-hat pikkre vágunk és héjastól, magházastól megaszaljuk, a másik mód pedig, amikor az almát meghámozzuk, a magházát kiszűrjük egy élesvégű hengerrel, azután keresztbe szeleteljük és ily módon gyűrűket kapunk belőle.

A hámozásnál, szeletelésnél, magházeltávolításnál a levegővel való érintkezés folytán az alma hamar megbarnul és sötétebb színű aszalványt ad. Ennek elkerülése végett, ezekután a munkák után, dobjuk azonnal vízbe. Világosan marad a gyümölcs, ha ebbe a vízbe kevés ecetet, citromlevet teszünk. Igen tetszetős világos marad a gyümölcs, ha azt gyengén előfőzzük. Tegyük a gyümölcsöt szitába és így mártjuk egy-két percre forrásban lévő vízbe. Az így párolt gyümölcs gyorsabban is aszalódik.

A hámozásnál, magház eltávolításnál nyert héjat, csutkát, lekvárnak, kocsonyának felfőzhetjük, vagy egy-két napig vízben áztatva, utána leszűrve, kevés cukorral, citrommal ízesítve, igen jó üdítő italt kapunk, amit ha palackra fejtünk és kihevítünk, tartósíthatjuk is.

Igen kedvelt aszalványt ad a *körte*. Nem szabad azonban hámozatlanul feldolgozni. Általában a körték vastaghéjú gyümölcsök, ezért az aszalás után rágósak, részben a vastag héj, részben amiatt, mert ennek folytán hosszadalmasan aszalódnak. Hámozzuk tehát meg a körtét, ha apróbb, egészben hagyjuk, ha nagyobb, felezzük, vagy negyedeljük és a munkamenet alatt védjük a barnulástól úgy, mint az almát. A szárrész az egészben aszalt körténél rajta is maradhat, csak kaparjuk meg, hogy a zöld színe ne maradjon meg. A hámozásnál nyert héjat főzzük ki, annyi víz hozzáadásával, amennyi azt ellepi. A leszűrt lében főzzük elő a hámozott körtét, addig, míg megpuhul és ezután aszaljuk. A körteaszalvány így nem lesz rágós, szép színű, fényes bevonatú, tetszetős, amit szívesen fogyasztanak.

Legismertebb aszalvány a *szilva*. A magvaváló szilvák közül a teljesen érett, ráncosodni kezdő, válogatott szilvát aszaljuk meg. Az aszalást egészben, maggal együtt végezzük. Arra vigyázzunk, hogy kezdetben, míg a szilva nem töpped, 50—55 °C-nál magasabb hőmérsékleten ne legyen, mert könnyen kireped és a leve elcsorog. Ha félig aszalódott és a mag benne mozgatható, a magot belőle a szárfelöli részen könnyen kitolhatjuk. A mag helyébe egy másik kimagozott szilvát, diógerezdet, mandulát, mogyorót tölthetünk, így értékesebb aszalványunk lesz. Az aszalásnál arra vigyázzunk, hogy túl ne szárítsuk a szilvát; akkor lesz kész, amikor a mag benne könnyen mozgatható, a gyümölcs könnyen felszakítható és világos, nyers gyümölshús már nincs benne. A kihűlt aszalványt, hogy a levegőn meg ne szárküljön, legjobb papírral bélelt ládába szorosan csomagolni és becsomagoltan az aszalóba fél óra hosszát 100 fok körüli hőmérsékleten időztetni.

Igen szép aszalványt lehet előállítani a *kajszi*- és *őszibarackból*, melynek előnye, hogy bármikor lekvárnak is felfőzhető. Mindkét gyümölcsből azonban csak úgy lesz szép aszalvány, ha azokat hámozzuk. Ugyanis ezeknek a gyümölcsöknek igen erős és vastag héjuk

van. A hámozást úgy végezzük, hogy a gyümölcsöt szitába rakva egypár percre, amíg a héj repedezni kezd, forrásban lévő vízbe mártjuk. Ezután a szitában lévő gyümölcsöt, hideg vízzel telt edénybe mártjuk és lehűlni hagyjuk. Ezáltal a héj a gyümölcs húsától elválk és könnyen lefejtethető. Az így meghámozott gyümölcsöt felezzük, a magot eltávolítjuk belőle. Az ily állapotban lévő gyümölcsöt az elbarnulástól óvni kell. Erre jó, ha a gyümölcsöt citromos vízbe áztatjuk. Halványíthatjuk is olyképpen, hogy 0.1 százalékos kénessavas oldatban időztetjük. Az aszalást alacsonyabb hőfokon kezdjük (50—55 °C körül) és addig, míg megbőrösödik, ne tegyük ki nagyobb melegnek, mert a leve elcsorog. Célszerű az aszalást időközönként megszakítani, kihűlni hagyni a gyümölcsöt, mert így fényesebb lesz az aszalvány.

Cseresznyét, meggyet is hasznos aszalni. A cseresznye, különösen ha fehér, igen jó mazsolapótló, a meggyből meg bármikor kitűnő kompót készíthető. A nagyobb gyümölcsű, ropogós cseresznye, vagy meggy alkalmas erre a célra. Az aszalásnál a szárat távolítsuk el és legjobb magvastól aszalni, mert a kimagozással sok értékes lé elvesz. Vigyázzunk, hogy túl ne aszaljuk, mert a magra erősen rátapadt gyümölshús igen rágós lesz.

Az aszalás csak addig tartson, míg a gyümölcsöt, ha összenyomjuk, levét már nem ereszt. A gyümölcsben van elég cukortartalom, ami azt tartósítja.

Hogyan fogyasszuk az aszalt gyümölcsöt?

Az aszalt gyümölcs gyermekeknek mindig kedvelt étel. Egyéb fogyasztásra langyos vízben mossuk meg és utána ugyancsak langyos vízben áztassuk, míg vízzel felszívódik és eredeti formája lesz. Az áztató vízbe tehetünk egy kevés cukrot, citromlevet, héjat. Ha sűrűbb ételt akarunk belőle, kevés burgonyalisztet tegyünk hozzá. Az aszalt gyümölcsöt, ha felfőzzük, igen jó teát készíthetünk, különösen az almából. Az aszalt szilvából igen jó étel készíthető rántva, vagy habarva.

Hogyan raktározzuk az aszalványt?

A kellőképp megaszalódott gyümölcsöt sohasem hagyjuk az aszalóban kihűlni. Amint a megfelelő száradási fokot elérte, terítsük ki szellős, száraz helyen és úgy hűljön ki. Így színében nem változik. A kihűlt aszalványt levegős, száraz helyen, tülzsákokban, vagy lyukasított papírsákokban felakasztva tároljuk.

Gyümölcsizeket is aszalhatunk.

A besűrített gyümölcsizeket, lekvárokat igen kedvelt pasztáknak is megszárazíthatjuk. Bármilyen sűrített ízt, de különösen a szilvaízt, ami egyébként is cukor nélkül készül, azonkívül az alma-, birs-, körte-, szeder-, meggy-lekvárt dolgozhatjuk továbbiakban így fel. Az egyébként rendesen elkészített, megfelelően sűrűre befőzött, cukrozott vagy cukrozatlan lekvárt, az aszalócserényre elhelyezett, megnedvesített pergamentpapírra, ujjnyi vastagságban elkenjük. Az aszalóban addig szikkasztjuk, míg az erősen bebőrösödik, de még nem talpszerűen száraz. Utána kockákra, formákra vágjuk és hagyjuk kihűlni. Ha még melegen cukorporban meghepergetjük, igen kellemes, fogyasztásra alkalmasabb formáját adhatjuk.

Ezeket az aszalt gyümölcsizeket, úgynevezett pasztákat, hosszú időn keresztül megőrizhetjük.

Ne maradjunk a télre szárított zöldség nélkül.

A szárított zöldség, ha az megfelelően van előkészítve, közel azzal a tápértékkel bír, mint a nyers-termény. A táplálkozási kísérletek bebizonyították, hogy ha a kellőkép megtisztított és lágy vízben történik annak előfőzése, tápanyagait alig veszti el. A szárítandó zöldségfélénél elsősorban azt vegyük figyelembe, hogy az minél zsegebb legyen, különösen áll ez a hüvelyesekre. Minden zöldségfélélet szeleteljünk fel, mert így hamarabb szárítható és az előfőzés után jobban tartja meg eredeti színét. Az előfőzést gondosan, a termény halmazállapotának megfelelően végezzük, a keményebeket, a gyökérféléket, hosszabb, a leveleseket rövidebb ideig főzzük. Az előfőzésre mindig lágy vizet használunk. Ha másképpen nem, forraljunk előzetesen vizet, hagyjuk lehűlni és amikor a mész kikapcsolódott belőle, akkor használjuk az előfőzésre. Kevés szódabikarbóna hozzáadásával is meglágyíthatjuk a vizet. A szárítást gondosan, minél gyorsabban végezzük el, 75—80 C°-nál sohasem magasabb hőmérsékleten, a szárítást zörgös szárazságig végezzük és a szabadlevegőn hagyjuk kihűlni, akkor szép színű, tetszetős, fogyasztásra alkalmas, tápértékben nem hiányos terméket kapunk, aminek egy háztartásban sem szabad hiányozni. Azonban igen lényeges a zöldségfélénél, hogy a szárítás folyamán csak az első időben legyenek kitéve a legmagasabb, 75—80 C°-os hőfoknak, míg az első félóra után az lassan csökkenjen és a szárítást 55—60 C°-nál fejezzük be.

Milyen zöldségféléket szárítsunk?

Szárításra csaknem minden zöldségféle alkalmas. Leveles termények, káposztafélék, gyökérfélék, hagymák. Mint mondtuk, mindig friss, zsege állapotban dolgozzuk fel ezeket, mert csak így kapunk igazi fogyasztásra alkalmas termékeket. Szálkás, elvénült bab, vagy öreg borsó, fás kalarábé szárított állapotban is csak az marad, abból jóízű ételt nem lehet készíteni.

Az egyes feldolgozható terményeket az alábbi sorrendben ismertetjük:

Spenót. A nagylevelű fiatal, frissen szedett spenótlevél szárát, esetleg vastagabb ereit eltávolítjuk és megmossuk. Előfőzni nem szükséges, mert színét veszti, megbarnul. Ezután szárítjuk.

Káposztafélék: Fejeskáposzta. A külső leveleitől megtisztított, torzsájától külön választott káposztát meggyaluljuk vékony szeletekre. Fontos, hogy a szeletelés egyenletes legyen. Rövid ideig előfőzve kerül melegen a szárítóba.

A vöröskáposztát ecetes vízben (0.5%) kell előfőzni, mert különben színét veszti.

A kelkáposzta, ha beborult, ugyanúgy készíthető, — előfőzendő és szárítandó, — mint a fejeskáposzta. Ha csak leveles, a leveleket külön szedjük le, ha vastagabb, ezeket kivágjuk és úgy szeleteljük fel gondos megmosás után, mert a hullámos levélzet rendszeren földes, homokos szokott lenni. Az előfőzés feltétlenül szükséges, hogy erős ízt elvegye és a zöld szín megmaradjon.

Karfiolt is lehet szárítani úgy, hogy az egyes rózsákat külön szedjük, szárrészekről megfosztjuk, alaposan megmossuk és rövidesen előfőzzük, majd gyorsan lehűtjük (különben barnul).

A kalarábét meghámozzuk, szeletekre, majd csikokra vágjuk és rövidesen előfőzzük.

Hüvelyesek közül a zöldbab és zöldborsó kerül nagyobb mértékben szárításra. A babból a sárga és a zöld hüvelyűek egyaránt alkalmasak. A zöldhüvelyűek szárításánál gondosan kell az előfőzést (mégpedig 0.1%-os szódabikarbóna oldatban) és a szárítást végezni, mert

különben a színét veszti. Csak szálkamentes fajtákat dolgozzunk fel, vagy az előkészítésnél feltétlenül szálkátlanítsuk és a két végét vágjuk le. Utána a vékonyabb hüvelyűeket egyszerűen darabokra tördeljük, a vastagabbakat hosszába, vagy ferdén keresztbe szeleteljük. Természetes, hogy csak a zsege fiatal hüvelyűeket aszaljuk, mert ha a magképződés már fejlettebb, a mag kihullik s azonkívül a készítmény is rágós lesz.

A borsóból inkább a velőborsófajtákat használjuk, ezek nagyobb szeműek és a legtöbb fajta szebb, zöld színű. A frissen szedett, még hamvas hüvelyűkből kifejtett borsószemeket vigyázva egy-két percig előfőzzük, mert kirepednek. Az előfőzés előtt célszerű a borsószemeket átrostálni és nagyság szerint külön előfőzni, mert a különböző nagyságú szemek nem egy szerre főnek meg.

Gyökérfélék közül a sárgarépát, karottát, petrezselymet, továbbá zellert, pasztinákat szokás szárítani.

Sárgarépát, karottát megmosva, megtisztítva, amit megkeféléssel, kaparással végzünk, csikokra vagy szeletekre vágjuk. Kevésbé szódás (1%-os) vízben, gyengén előfőzzük és úgy szárítjuk.

Petrezselymet ugyanígy készítjük elő, ezt azonban nem főzzük elő, mert a fehér színét így is megtartja.

Zellert a gyökérrésztől, szártól megtisztítjuk, földmentesre megmossuk. A gumókat puhára főzzük olyanira, hogy hegyes fűcskával könnyen átszúrhatók legyenek. Utána mindjárt meghámozzuk s csikokra vágjuk. Ezeknek a munkáknak egymásután gyorsan kell történnie, hogy melegen kerüljön a termény a szárítóba.

A levelét éppúgy, mint a petrezselyemét, level-lemezre szétszedve, tehát szár nélkül, szintén meg-szárítjuk, amennyiben levesizesítőként felhasználhatók. A pasztinákat úgy szárítjuk, mint a petrezselyem-gyökeret.

Levesizesítéshez igen kitűnően lehet felhasználni még a szárított paradicsomot. Az apróbb fajtájú, gömbölyű, síma paradicsomot (Lucullus) keresztbe kettévágjuk és héjfelőli részével lefelé fektetve helyezük el a cserényeken. Az így felvágott és fektetett paradicsom leve nem csorog el.

Kitűnő leveskészítéshez, az amúgy rövid tenyészidejű spárga. A spárgasípokát megmossuk, meghámozzuk, rövidebb darabokra felvágjuk és gyengén előfőzzük. Igen könnyen, jó időben, még napon is megszáradhat.

Háztartási célokra éppen a könnyű felhasználás miatt, szárítsunk hagymát, burgonyát is.

(Vége következik.)

Az ország legrégebbi szarvasbörgyára

Őz-, szarvas-,

dámvadbőröket, keztű-, ruházati-, bútor- és mosóbőröket, vad-disznó-, róka-, vedmecskák és egyéb állati bőröket szőrmére

kikészítésre elvállal:

Mehlschmidt Gyula

utóda:

vitéz FEJÉR ANDRÁS

Finombörgyára — Tatatóváros

Legmagasabb napi áron veszek: Őz-, szarvas-, dámvad, vaddisznó-, farkas-, róka-, borz-, vadmacska-, vidra-, nyest-, hórészeg-, görény- és KUTYABŐRÖKET — Alapítva 1780.

Kedvezményes meszezési akció rét- és legelő-javításra

A savanyú talajú rétek és legelők megjavítása céljából a már évek óta folyamatban lévő kedvezményes meszezési akciót Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter ez évben is folytatja. A dunántúli vármegyékben lápímésziszap, az úgynevezett csapóföld, az ország többi vármegyéjében pedig szénsavas mészkőpor kerül kiosztásra olyan savanyú talajú rétekre és legelőkre, amelyeket előzőleg megtrágyáztak (fektetés, komposzt, trágyalé, érett istállótrágya és karámtrágya), s amelyeken a takarítási és az esetleg szükséges víztelenítési munkálatokat elvégezték.

150 métermázsa lápi mésziszap kedvezményes ára 80 pengő, 100 métermázsa szénsavas mészkőpor kedvezményes ára ugyancsak 80 pengő. Az igénylőknek saját költségükön kell gondoskodniuk a mészkőporoknak, vagy lápímésziszapnak a vasúti állomásból való elszállításáról és fizetniük kell az esetleges vasúti fekbért is. A vasúti szállítás

költségét az akció viseli.

Az igénylők mielőbb jelentkezzenek a kerületi zöldmezőszervezeteknél:

Alföldi Zöldmező Szövetség (Budapest, V. Szent István krt. 17.).

Dunántúli Zöldmező Szövetség (Keszthely).

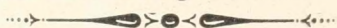
Kisalföldi Zöldmező Szövetség (Komárom).

Hegyvidéki Zöldmező Szövetség (Kassa, Fő-utca 123.).

Erdélyi Gazdasági Egyesület Zöldmező Szakosztálya (Kolozsvár, Monostori-út 3.).

Kárpátaljai Mezőgazdasági Kamara Zöldmező Szakosztálya (Ungvár).

A kedvezményt legeltetési társulatok, birtokosságok és községek, továbbá a kerületi zöldmező-szervezetek tagjai kaphatják, ha 500 kat. holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodnak. Bővebb felvilágosítást a kerületi zöldmező-szervezetek, vagy a vármegyei gazdasági felügyelőségek adnak.

Az európai cukorrépatermelés az 1943. évben

A Mezőgazdasági Közöny (legújabb számában érdekes adatokat közöl a cukorfogyasztás háború előtti alakulásáról, valamint az 1943. évi cukorrépatermelésről.

Az egyes európai államok évi cukorfogyasztása a háborút megelőzően igen nagy eltéréseket mutatott. Island 47,4, Finnország 35, Norvégia 35,5 és Dánia közel 50 kg. fogyasztással az élen állanak, majd Hollandia 26,4 kg., Németország 24,4, Franciaország 23,7 kg-mal következnek a sorrendben. Olaszországban csak 7,7 kg. cukorfogyasztás esett egy főre.

Dániában 1937—39-ig átlag 30.000 hektáron termeltek takarmánycukorrépat, míg 1942-ben már kereken 76.000 hektáron. A cukorrépatérületek növeléséhez szükséges munkaerő hiánya miatt a folyó évben csak 40.000 hektáron termelnek cukorrépat.

Spanyolországban 1942-ben az alacsony cukorrépaárak következtében csak 25.000 hektáron termeltek cukorrépat, míg a folyó évben mintegy 75.000 hektáron.

Finnországban a cukorrépatermelés területe 3100 hektárt tesz ki az előző évi 2600 hektárral szemben. A finnek nemcsak a cukorrépatermelés, hanem a cukorgyártás érdekében is mindent elkövetnek és most rendezik be a harmadik cukorgyárat, amelyet a jövő év őszén állítanak üzembe.

Franciaországban 1941-ben 218 ezer, 1942-ben pedig 264.000 hektá-

ron termeltek cukorrépat, míg a folyó évben a cukorrépatermő területet 240.000 hektárral állapították meg, az elmúlt évben jelentkező rendkívüli szállítási nehézségek következtében.

Irország céltudatosan törekszik a cukorrépatermő terület kiterjesztésére. Irország szempontjából előnyös, hogy itt a cukorrépa különösen magas cukortartalmú.

A cukorrépatermelés további kiterjesztésén fáradozik Svájc is. Az elmúlt évben 3600 hektáron, míg az idén már 4350 hektáron termelnek cukorrépat és ezt a területet a folyó évben még tovább akarják emelni az önellátás biztosítása céljából.

Horvátországban a cukorrépatermelés ebben az évben megduplázódott.

Törökország 1943-ban 27.600 hektáron termelt cukorrépat, azonban a háború kitörése előtt ez a terület sokkal nagyobb volt. Az illetékesek mindent elkövetnek a termőterület növelésére.

Olaszországban a cukorrépatermő terület 170.000 hektár, 20.000 hektárral több, mint az előző évben.

A folyó évben a legnagyobb eredményt Románia mutathatja fel, ahol az új elfoglalt terület figyelembevételével a cukorrépatermelés 50 százalékkal emelkedett.

Bulgáriában a cukorrépatermő terület 1940. óta csaknem megháromszorozódott.

Több ezer kilométer hosszúságú új vasútvonal épül Ukrajnában. Ukrajnában több ezer kilométer hosszúságú vasútvonal áll építés alatt. Ötven ilyen vasútvonalat építenek nagy gyorsasággal. Ezenkívül sok keskenyvágányú vasútvonalat is létesítenek. A vasúthálózat kiépítése az ukrain mezőgazdasági termékek elszállítását könnyíti meg. Tekintve, hogy a vasútvonalak mintegy fele még ebben az évben elkészül, a jobb közlekedési helyzet már az idei termés szállításánál megnyilvánul. Ukrajna vasúthálózata eddig európai viszonyokhoz mérten igen gyér volt és ezzel magyarázható, hogy a vasútvonalaktól távollevő helyeken még ma is nagy gabonakészletek várnak elszállításra a múltévi termésből. Az új vasútvonalak, amelyek megépítésén német vezetés alatt sok ezer ukrán dolgozik, segítenek majd ezen a hiányon.

ABLAK

Aki mostanában Kolozsvár főterén jár, deszkakerítéssel elhatárolt jókora területre lesz figyelmes, amit azért kerítettek el, mert a régészek ezen a helyen Árpád-kori leleteket remélnek feltárni. Sokan azt mondhatnák — és mondják is —, hogy nem lehetne ezeket a leleteket a háború után kiásni? Mi ezzel szemben azt mondjuk, hogy minél hamarabb kerülnek elő Kolozsvár főterének mélyéből Árpád-kori leletek, annál hamarabb bebizonyosodik a történelmi igazság, hogy az őslakosság Erdélyben is a honos magyar volt. Természetesen el vagyunk rá készülve, hogy ha magát Árpád apánkat emelnék is ki teljes fegyverzetével a földből, egy bizonyos „tudományos” történetírás körömszakadtáig tagadná ezt is, mint ahogyan eddig is mindent tagadott, ami itt ősidőktől magyar volt. Ugyanis ismerünk olyan történetírást a közelmúltból, amelyik csak állít és tagad, de nem bizonyít, mert arra már nem telik a tudományosságából. Ezért kell mielőbb Árpád-kori lelet Kolozsvár főteréről.

A magyar nemzet verses története

KIROHANÁS.

Már utolsót lobbant a reménység mécse,
Búg a török ágyú rémes üvöltése.
Zrinyi és vilézi többé mitse várva,
Készülnek a hősi katonahalálra.

Zrinyi Miklós ékes ruháját felölti,
Zsebeit csillogó arannyal megtölti,
Hogy ki — úgymond — testét holtan megtalálja,
Tőle mit elvenni ne légyen hiába.

Inti katonáit, hogy a haza léte
Éltükért, vérükért adatik cserébe,
Elveszhet Szigetvár, de a haza örök,
Erőt azon végkép úgysem vesz a török.

Várból a törökre öreg ágyú néz le,
Ez lesz most utolsó búcsú-üvöltése,
Megremeg a bástya, a várkapu tárul
És a hon vitézek százaival árul...

Elhulltak egy szálig, elsők közt a vezér,
Örökké tartó lesz dicsősége ezér,
A török is hősként tiszteli jelet,
Nagy hadi pompával mikor eltemette.

Petőfi a segesvári csatában

Július 31-én múlt 94-ik esztendeje, hogy Erdélyben a Nagyiküllő folyó melletti síkságon a segesvári csata lejajlott. Itt szenvedett hősi halált sok magyar honvéddel együtt — a magyar szabadságharc lánglelkű dalnoka, Petőfi Sándor is.

A halál úgy érte, amint azt halhatatlan lelke kívánta. Nem ágyban, párnák között, amitől annyira irtózott, hanem a csatatéren. Dörgő és villanó ágyútüzek, vágató paripák és elszántan rohamozó magyar honvédek élén adta vissza halhatatlan lelkét Teremtőjének.

Bem tábornok, az erdélyi honvédseregek fővezére — kit a költő bálványozásig szeretett és akinek „Bem apó a mi vezérünk” című versével örök emléket állított a magyar nép szívében —, Erdélyt ekkor már megtisztította az ellenséges osztrák seregektől. Azonban 1849 tavaszán az osztrák császár hívására körülbelül 200.000 főnyi orosz haderő özönlött a Kárpátokon keresztül az országra. Sok jutott belőlük Erdélybe is. Bem, a kiváló hadvezér, ki szívvel és lélekkel átérzve szolgálta a magyar szabadságharc szent ügyét, ismét szembe került ősi ellenségével, az oroszokkal. Ismerve az ellenség jó és rossz tulajdonságait, hidegvérrel vette tudomásul a reá és seregére háruló új, súlyos feladatokat és bízva a magyar katonák hősi elszántságában és vitézségében, remélte, hogy az oroszokat úgy sikerül legyőznie, mint az osztrákokat. Hogy ezt elérhesse, meg kellett előznie a betört nagyszámú orosz seregek egyesülését.

Ez a cél vezette, amikor seregével a Küküllő völgyében a báró Skariatin-féle orosz sereg elébe vonult.

Azon a tikkasztó meleg nyári napon a honvédsereg a menetet a hajnali órákban kezdte meg. A vezér a főszereg az elővéd között tartózkodott a törzsével. Köztük volt Petőfi őrnagy, akit Bem valósággal fiaként szeretett. A legendáshírű szabadsághős-vezér nemcsak szeretete, de nagyra is becsülte a lánglelkű magyar költőt. Verseit a tábori nyomdában kiadatta és a katonái, valamint a környék magyar lakosai között kiosztotta. A magyar kormány és Kossuth Lajos kormányzóval folytatott levelezéseit Petőfivel íratva francia nyelven, mert ő maga leg-

nagyobb sajnálatára nem tudott magyarul. De nemcsak a vezér, hanem a sereg minden katonája egyformán szerette Petőfit, a költő-őrnagyot, aki ott élt közöttük a táborban, akinek lelkesítő szavait ott hallhatták a tábornokok mellett és akinél szebben nem dicsőítette a magyar vitézséget senkisé.

A menet alatt, a délelőtti órákban jelentőlovasok érkeztek a vezérhez a közelben talált nagyobb orosz erőkről. Bem azonnal elrendelte a biztosított menetből a támadóalakzat felvételét és az orosz csatára kényszerítette. Az ágyú- és puskatűz mind élénkebb lett, a honvédrohamok mindinkább erősödtek, így az orosz seregek mármár megintogtak. Az orosz vezérkar kiadta a visszavonulásra irányuló parancsát. Vezérkari főnöke azonban a jelentést vivő tiszteket a saját felelősségére visszatartotta még és zseboráját elővéve figyelte az időt és a környéket, hogy kap-e valami hírt a közelben tartózkodó orosz dandárról, amelynek az volt a feladata, hogy a honvédsereget oldalba támadva avatkozzék a harcba. Csak még egy negyedóra és ha ez alatt az idő alatt nem érkeznek be a kozákezek, akkor valóban végre kell hajtani a visszavonulást, mert a honvédek rohamának tovább már nem tudnak ellentállani.

Már csak 5 perc, 4 perc, s a vágatni készülő orosz jelentőtisztek paripái türelmetlenül toporzékolnak, amikor a honvédseregek oldalában és hátában hirtelen porfelhők mutatkoznak. Általános megkönnyebbülés az orosz törzskarban. Ezek azok, akiket annyira vártak. Ezek a kozákok? Csak lovasscsapatok vernek ilyen porfelleget. Most már nem a visszavonulásra, hanem a támadásra szóló parancssal száguldanak a jelentőlovasok a porfelhők irányába. Az orosz lovasdandár háta és oldalba kapja a már-már diadalmaskodó honvédsereget, ahol a győzelem érzetét a kétségbeesett védekezés és ellenállás váltja fel. Bem maga is életveszedelembe jut. Kocsija felborul és az ősz vezér alig bírja magát a Küküllő közeli nádasába vonszolni, ahol a holtak között elrejtőzik. Huszárijai jól megjegyezve a helyet, ahol a vezért utóljára látták, az éj leple alatt visszatértek oda és megmentették őt.

Első érdeklődésének egyike az volt, hogy hol van Petőfi őrnagy? Mi van vele, mert hős vitéze sok van a seregnek, de Petőfi csak egy van a magyaroknál. A huszárok azonban nem tudtak semmit Petőfi őrnagyról. A szemtanúk későbbi elbeszélése szerint Petőfi, aki aznap fehér nyári zubbonyban, kék nadrágban és csizmában volt, a kozákharc által felidézett veszélyes helyzetben már gyalog, hajadonfővel egy mellette elrobogó málhakocsiról egy puskát ragadott és több honvéd élén lövöldözni kezdett a rohamoszlopokban özönlő orosz lovasokra. Ezt a rohamot azonban az akkori előlőttő fegyverekkel, hős honvédek elhárítani nem tudták.

Az ellenállókat a hosszú orosz pikák döfték keresztül és a vadul vágató orosz lovak tiporták le. Így történhetett Petőfivel is. A sokezer vágató ló, a felismerhetetlen-ségig agyontaposhatta.

A halottak összeszedését és eltemetését a csatatéren most már győztesként visszamaradt orosz végezte el. Az erre kirendelt egyszerű orosz katonáktól nem lehetett várni, hogy felismerjék a magyarok legnagyobb költőjét, Petőfi Sándort. Jeltelen tömegsírba helyezték a többi halott bajtársával együtt.

A magyar néplelek sokaig nem tudott belenyugodni Petőfi elvesztésébe. Voltak, akik azt állították, hogy orosz fogságba esett és elhurcolták a muszkák Szibériába. Voltak, akik látni vélték, hogy súlyos sebesülésével menekülés közben magyar-ellenes érzelmű oláh hordák gyilkolták meg. Mi igaz ebből, nem tudni, csak az biztos, hogy a segesvári csatában hullott le a magyar égről egy tündöklő üstökös, akinek szelleme a magyarságban örökké élni fog és mindig harcra lelkesíti a magyart.

Dr. S. K.

Apróságok - Adomák

A kolumbácsi légy.

Az Al-Dunának Kolumbácstól Kladovoig terjedő szakaszán minden évben megjelenik egy kis légyfajta, amely az állatállományban gyakran igen nagy pusztítást végez. Ez a veszedelmes légy a kolumbácsi váromtól kapta nevét. Egy régi legenda szerint a légyrajok minden tavasszal a vár közelében lévő sziklabarlangból szállnak ki és annak a sárkánynak a véréből valók, amely egykor ebben a barlangban leselkedett áldozataira, mignem a sárkány-
lovag, Szent György le nem győzte.

A valóságban azonban sem a barlangnak, sem a kolumbácsi vár szét-
hulló romjainak semmi közük sincs ezeknek a légyrajoknak a létrejöttéhez. N. Baranov szerb természettudós évek hosszú során át folytatott kutatómunkájával földerítette eredetüket. Baranovnak sikerült az Al-Duna Kolumbácstól Kladovoig terjedő völgy szűkületének egész hosszában megtalálnia a folyam mélyében a veszedelmes rovar lárváit. A Duna-szűkület zuhogóiban a légy-lárvák milliárdjai fejlődnek ki.

Sem a hidegvíz, sem pedig a rohanó ár nem zavarja a lárvákat. Egyetlen ellenségük egy halfajta, a tok, amely tavaszunkint a Duna vi-

zével szemben fölfelé vándorol és a Duna zuhogóin kizárólag a dunai légynek is nevezett kolumbácsi légy lárváival táplálkozik. Azonban éppen ez időben vetik rá magukat a dunai halászok a tokra és így a kolumbácsi légy legnagyobb ellenségeit irtják. A kolumbácsi légy gyakran válik tömeges fellépésével veszedelmessé. Ilyenkor egész felhőkben támadja meg a nyájakat és az állatot számtalan mérges szúrással gyilkolja meg.

Új útakon a tüdővész (tuberkulózis) elleni harc.

A legveszedelmesebb és legelterjedtebb népbetegség, mely válogatás nélkül szedi áldozatait a csecsemőtől kezdve az agastyánokig, a tüdő-tuberkulózis. Mióta Robert Koch a tuberkulózis bacillusát felfedezte, tudósok és orvosok szakadatlan megfeszített munkával igyekeznek megszabadítani az emberiséget a tuberkulózis rémétől. A legkülönbözőbb népegészségügyi intézkedések igyekeznek gátatvetni a betegség terjedésének és kétségtelen eredményt jelent az, hogy az átlagos életkor ma lényegesen magasabb, mint akár csak ötven esztendővel ezelőtt is volt.

A tuberkulózis elleni küzdelmet megnehezíti, hogy a betegek nagy része csak akkor fordul az orvoshoz, ha a baj már annyira elhárpózott, hogy a gyógyítás nehéz, — vagy éppen lehetetlen. Viszont sok esetben még a szokásos lekopogtatásos vizsgálattal sem lehet megállapítani a kezdődő tuberkulózist — csak a Röntgen vizsgálat adhat biztos feleletet arra, hogy valóban tüdővész fertőzésről, vagy egyszerű hüléses megbetegedésről van-e szó. Tulajdonképpen minden embert egy-két évenként Röntgen-vizsgálatnak kellene alávetni — ez azonban kivihetetlen, mert a Röntgen felvétel elkészítése annyi időt vesz igénybe, hogy Röntgen-laboratóriumok ezreit kellene állandóan üzemben tartani, s a felvételek meglehetősen drágák is.

Egy neves német professzor, dr. Hohlfelder, a Siemens-Röntgenintézet vezetője most megoldotta a tömeges Röntgen-vizsgálatok kérdését: keskenyfilm-felvevővel épített össze egy Röntgengépet s ezzel elérte azt, hogy egy óra alatt körülbelül 2—300 tökéletesen megbízható és éles felvételt lehet elkészíteni. Az apró filmkockákat azután felnagyítják egy normális Röntgen-felvétel méretére és az orvosi véleményezés nagyítás alapján történik

Ezzel a módszerrel egy 500.000 lakosú város egész lakosságát 3—4 hét alatt meg lehet vizsgálni, s az állandó ellenőrzés lehetetlenné teszi a betegség elmergesedését és terjesztését.

Vitorlás csónakon a világ körül.

Semleges országokon keresztül Argentínából érkezett hír szerint Buenos Airesben melegen ünnepele-
ték Vito Dumast, egy vakmerő argentin hajóst, aki most érkezett vissza egymagában megtett világ-körüli vitorlásútjából. Három világ-tengert átszelő útja során összesen 270 napot töltött a tengeren. A lapok kiemelik, hogy kis vitorlása Argentínában készült. Utjának utolsó szakaszában a délamerikai Horn-fok körül rendkívül heves viharokkal kellett megküzdnie, amelyek igen erős próbára tették. Az útnak ez a szakasza — Valparaiso és a La Plata között — 38 napig tartott.

A „Hoffmann-cseppek“ 250 éves jubileuma.

Európaszerte a legnépszerűbb gyógyszerek közé tartoznak az úgynevezett „Hoffmann-cseppek“. Feltalálójuk Friedrich Hoffmann, a hallei egyetem egykori első orvos-tanára volt. Hoffmann korának legjelentősebb orvosai közé tartozott és kortársai korlátlan bizalmával dicsekedhetett. Előadásai hasonlóképpen hatalmas hallgatóközönséget vonzottak. Számos értékes orvostudományi felfedezést tartalmazó irodalmi működését munkáinak Genfben megjelent gyűjteményes kiadása hat vaskos fólió-kötetben foglalja össze. Érdekes, hogy felfedezései közül éppen a legkevesbbé értékes, a Hoffmann-cseppek szerezték meg neki a népszerűséget.

ABLA K

A közlekedési autobusok díját augusztus 1-től felemelték, még pedig 50%-al. Semmi kifogást nem lehetne ez ellen emelni, ha a tisztviselők, akik az autobuszokat túlnyomóan használják, szintén 50 százalékos fizetésemelést kaptak volna. De csak az 50 százalék felét vagy ennél valamivel többet kaptak. De hát nem ez ellen akarunk beszélni. Ha ez az intézkedés magasabb kormányzati politika, nem lehet ellene szavunk. Ellenben az 50 százalékos díjemelés után joggal megkíváncsiulunk az autobuszosoktól, hogy kellékeppen kiszolgálják a közönséget. Ez a kiszolgálás főként abban álljon, hogy ne kelljen a közönségnek sokszor kínosan hosszú percek eltöltönnie az átszálló- és megállóhelyeken, s igen sok esetben, ami még keservebb, ne kényszerüljön az autobuszokról túlszűfolttság miatt lemaradnia, legtöbbször éppen olyankor, amikor indokoltan sürgős útja van. Elvégre az idő nemcsak az autobuszosoknak, de a közönségnek is pénz, s ha már 50 százalékos emelést kell fizetnie, elvárhat és igényelhet annyit, hogy legalább 25 százalékos kényelmet kapjon.

Minden háziasszony tudja, hogy a tyúk, csirke, liba, kacsa és egyéb baromfitoll gyűjtésével a nemzeti vagyont gyarapíthatja.

A tisztán kezelt baromfitollnak jó ára van. Ha az élő liba vagy kacsa érett tollát nem tépjük le, a szél fogja letépni és széthordani.

Erdélyben évente kétféle millió pengő értékű toll repül szelek szárnyán a semmibe.

A Hangya Központ tollgyűjtői minden tollat készpénzzel fizetnek. Takarékoskodjunk a tollal és és mentsük meg a pusztulástól!

Minden érdeklődőnek felvilágosítást nyújt az Erdélyrészi Hangya Központ Tollértékesítő Alosztálya, Marosvásárhely.

Newyork lesz a világgazdaság középontja?

A newyorki részvénytőzsde elnöke a bankértekezleten tartott előadásában kijelentette, hogy a háború után New-Yorknak a világgazdaság vezető központjává kell válnia és Londont s Amszterdamot, a nemzetközi részvényforgalom eddigi két főpiacát, háttérbe kell szorítania. Az előadó szerint ennek a célnak elérésére Amerikának új tőkebefektetési politikát kell folytatnia, melynek feltétele, hogy az első világháború utáni helyzethez képest lényegesen modernebb és „felvilágosultabb” felfogást tanúsítson azokról a politikai és gazdasági feladatokról, amelyek egy hitelező nemzetre hármlanak. A tőzsdének mindenképp előtt a hosszúléjárati nemzetközi kölcsönökre kell berendezkednie. Egyúttal az is szükséges, hogy az amerikai nép más elvek szerint ítélje meg a tőkebefektetések kockázatait.

Távbeszélő.

A törekvő férj gyorírást tanul. A felesége megkérdezi:

— És mond, fiacskám, igazán tudsz te olyan gyorsan írni, mint ahogyan én beszélek?

— Hát kedves, olyan gyorsan talán igen, de olyan sokáig nem.

Temetés.

Molotov a moszkvai finn követtel tárgyal, még az első finn-orosz háború előtt. Az orosz külügyi népbiztos megfenyegette a finn követet, hogy ha Finnország önként nem egyezik bele azokba a határkiigazításokba, amelyeket a Szovjet követel, akkor a Szovjet haddal megy a finnekre.

— Akkor majd védekezni fogunk — feleli a finn.

— Védekezni? Mivel? Hát mekkora a hadseregük? — kérdezi gúnyosan Molotov.

— Hát ha nagyon megerőltetjük magunkat, fegyverbe tudunk öltöztetni négyszázezer embert!

— Az semmi — legyint Molotov. — En négy millió katonát küldök önök ellen.

— Az sok! — bólint a finn. — Csakugyan sok. Nem tudom, hogyan fogjuk eltemetni őket.

Vak ember.

— Maga itt volt a múlt héten is, de akkor mint vak ember kéregett!

— Sajnos, asszonyom, azóta kimúlt a kitűnő vak-vezető kutyám, kénytelen vagyok a magam lábán állni.

Zömök Miska szabadságon.

— És mondd csak, fiam, szidtak-e téged sokat katonáknál?

— Engem ugyan nem, keresztmama... De magát igen emlegették.

Új inas a kovácsműhelyben.

A kovácsmester oktatja az új inast:

— Én most ezt a tüzes vasat kivesszem. Rátesszem erre az ütőre. Amikor a fejemmel intek, jó erősen ráütsz! Értel?

A mestert félóra múlva a mentők bevitték a kórházba.

Anyja és leánya ..

— Ahhoz az emberhez nem adlak, semmije sincs.

— De, mama! Te is szegény emberhez mentél feleségül!

— Ne feleselj — annak is te voltál az oka!

Meggondolta magát.

— Mi az? — szölt a bíró a vádlotthoz. — Most visszavonja a vallomását?

— Igen, bíró úr! Közben beszéltem az ügyvéddel és meggyőződtem arról, hogy teljesen ártatlan vagyok!

Természetrajz.

— Papa, mondd, a halak is alsznak?

— Természetesen. Miért lenne egyébként a folyónak ágya?

Tavaszi tréfa.

— Mondja kertész úr, lesz ezen a fán alma az idén?

— Hát, ha Isten is úgy akarja, akkor lesz, különben nem, — mivel ez: körtefa.

Szerkesztői üzenetek

FIGYELMEZTETÉS!

Kérjük olvasóinkat, hogy mindenemű előfizetési ügyben a „Magyar Nép” kiadóhivatalához, Kolozsvár, Brassai-utca 7. forduljanak. Kérjük tehát azokat az olvasóinkat is, akik az Emke felhívásai alapján kapcsolódtak be előfizetőink táborába, előfizetésükkel szintén közvetlenül kiadóhivatalunkhoz forduljanak.

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

B. K. Dés, N. M. Zilah, B. J. Szatmárnémeti, D. S. Gyergyószentmiklós.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Figyelmeztetjük a hátralekös előfizetőinket arra, hogy az előfizetési díjat mielőbb küldjék be kiadóhivatalunkhoz, mert az általános áremelkedések miatt szükségünk van minden pénzre. Az előfizetési díj a jelen körülmények között annyira alacsony, hogy annak beküldése valóban nem jelenthet különösebb megterhelést senkinek, amely lapunk kiadásainak fedezésére szolgál. Egyébként Háromszék megyében kiküldöttünk felkeresi a hátralekösokat, de a többi megyékbe most nem lehet ki megbízott. Tehát elsősorban az utóbbiakat kérjük a hátralekös postai beküldésére.

Ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét új előfizetők bejelentésére s megvárjuk győződve arról, hogy felhívásunk eredményes lesz és rövidesen számos új előfizetővel gyarapodik lapunk állománya.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Sz. L. Vármező 6, v. E. F. Erszákácsi 6, özv. K. Gy.-né Oklánd 3, özv. T. M.-né Alör 6.20, L. F. Gyergyószentmiklós 3, Cs. H. Szalárdtelep 6, Sz. K. Aszszonyvásár 6.20, B. P. Unoka 6, K. J. Szatmárnémeti 6.20, Sz. E. Mezőtelki 6.20, M. K. Havad 12.20, T. I. Csikdánfalva 4, özv. J. D.-né Örvénd 3, H. K. Sz. Királyhalom 6, W. A.-né Eradony 6.20, F. K. Maroskeresztúr 6.20 pengő.

Apróhirdetések

Minden szó 12 fillér, vastagabb betűvel 24 fillér. A legkisebb hirdetés ára 1 pengő. Allástkeresők részére 20 szóig 1 pengő 20 fillér. Előfizetőink minden szó 10 fillér, vastagabb betűvel 20 fillér. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

VIDÉKI öreg földbirtokos jószívú gondozást keres. Cím a kiadóban.

Egy mélyítő vaseke taligával, egy „Diadal” gyártmányú Kalmár-rosta, egy 25 literes véka és egy trágaly-pumpa felszerelés Felsőrákoson (Udvarhely megye) özv. Tamás Ignácénál olcsón eladó.

Érdeklődők forduljanak Kiss Károly Kolozsvár, Horthy-út 52. címhez.

ABLAK

Olvassuk, hogy Argentínában a tüzelőanyag nagyfokú hiánya miatt lennaggal és búzával tüzelnek. E célra az előző évek terméséből 500.000 tonna lennagot és 2 millió tonna (!) búzát égettek el. Az emberben különös gondolatokat ébreszt a tengerentúli országok gazdálkodására nézve ez a hír. Európában az emberek verejtékeznek, hogy a kenyérnek való gabona évről-évre megteremjen. Argentínában úgy látszik nem nagyon verejtékeznek az emberek, ott magától érik meg az arany-sárga búza, amit nem is fogyasztásra, hanem tüzelési célokra pazarolnak el akkor, amikor a háborúban vérző Európában fejadagra kapják az emberek a kenyeret. Elképzelhető, hogy mi búzát teremhet Argentína, ha csak tüzelésre 2 millió tonnát enyészetnek tud vetni. Valami menetsége mégis van. A gazdasági blokádnak, mely a háborús felek egyik erős háborús fogása, nem engedi ki a gabonát Európába. Hadd éhezzenek Európa, hátha így térdre kényszerül. De hát bármennyire fáj szívünk az elégetett 2 millió tonna búzáért, az ellenfélnek ezt a kis szívességet mégse tehetjük meg...

Szerkesztésért felel: PAP JÁNOSSY BÉLA dr

Felolós kiadó: TÓTH KÁLMÁN.

NYELVI KÖNYVTÁR
KOLOZSVAR
Szent György tér

Kenyérosztó magtól gazdag
Áldott, kövér búza-asztag,
Mint katona áll a poszton,
S hozzád beszél: „Ím szétosztom,
Ami bennem jóság, élet,
Hogy élhess még ezer évet!”

Tanuld meg!

Újból szabályozták a vágómarhák igénybevételét.

Az utóbbi időben a gazdák részéről panaszok hangzottak el a szarvasmarhák igénybevételével kapcsolatban. Eppen ezért a miniszterelnök a mezőgazdasági kamarák javaslatára elfogadta a vágómarhák igénybevételének új rendszerét. Ehhez hozzájárult a földművelésügyi miniszter és a közellátásügyi miniszter is és így jelent meg a Budapesti Közlöny július 20-iki számában a közellátásügyi miniszter 115.000/1943. számú rendelete a vágómarha és vágóbivaly igénybevételének újabb szabályozásáról.

E rendelet szerint a közellátásügyi miniszter állapítja meg azt, hogy a honvédség és a polgári lakosság ellátására mennyi vágómarha szükséges. A földművelésügyi miniszter ezután azt a mennyiséget a mezőgazdasági érdekképviseletek véleménye alapján az egyes törvényhatóságok között szétosztja, az állatállomány mennyiségi és minőségi állapotára való tekintettel.

A törvényhatóságokra kivetett mennyiséget azután az alispán felosztja az egyes községek között. Ezt a felosztást a gazdasági felügyelőség, a közellátási felügyelőség, a vármegyei mezőgazdasági bizottság, a vármegyei állattenyésztő egyesület és a vármegyei gazdasági egyesület egy-egy kiküldöttjéből alakított bizottság javaslata alapján teszi meg.

A községi előjáróság a községre kivetett mennyiséget az egyes gazdáktól szedi be. Evégből kijelöli azokat a gazdákat, akikről a szarvasmarhát igénybe kell venni. E kijelölést a helyi közellátási bizottság három gazda-tagjának a véleménye alapján teszi meg.

A községi előjáróságnak a tervezetét be kell mutatnia a vármegyei felügyelőségnek vagy az állattenyésztési egyesületnek, amelyek azt állattenyésztési szempontból felülvizsgálják. Nem lehet kijelölni igénybevételre tenyésztés célját szolgáló bikákat, a gazdasági munkálatok elvégzéséhez szükséges igásállatokat és azokat a fejős- és vemhes teheneket, amelyeknek tulajdonosa tejszállítási kötelezettségének eleget tesz.

Az igénybevett vágómarhát zár alá helyezettnek kell tekinteni. Ha azonban a gazdától nem veszik át az állatot az értékesítéstől számított 90 nap alatt, akkor azzal a marhával szabadon lehet rendelkezni.

Új rendelkezéseket tartalmaz e rendelet abból a szempontból is, hogy kárpótolja azokat a gazdákat, akikről marhákat rekvirálnak. Ha ugyanis a gazdától haszonállá-

tot vesznek igénybe és ennek értéke magasabb, mint a vágómarha hatóságilag megállapított ára, akkor az érték-különbséget megtérítik annak a gazdának a számára. A szükséges összeget akként teremtik elő, hogy a többi állattulajdnos, vagyis akiktől nem vettek igénybe állatot, marhái számának arányában hozzájárulást köteles fizetni. Ennek a hozzájárulásnak az összegét a községi előjáróság állapítja meg akként, hogy a bevétel fedezze a rekvirálást szenvedő gazdák kártalanítását. Ezt a kivetett hozzájárulást 15 nap alatt kell megfizetni. Aki nem fizeti meg, attól igásállatot és tenyészállatot is igénybe lehet venni.

A kisüstön főtt szesz adója.

A Budapesti Közlöny július 1-i számában jelent meg a minisztérium 3770—1943. számú rendelete, amely szerint a termelők által házi fogyasztásra előállított szesz (pálinka) után hektoliterfokonként 11 pengőt kell fizetni. Ez az összeg a mérsékelt szeszgyedárúsági árkülönbözet, amelyben benne van a fázisadó is.

Az asszony:

— Nem látok a toronyóraig, mondja meg kend, hány óra van most?

A férj:

— Tíz perc múlva tizenkettő.

Az asszony:

— Hallja-e kend, én nem azt kérdeztem, hogy tíz perc múlva mennyi lesz, hanem, hogy most hány az óra.